

SZAKDOLGOZAT

Berényi Erika Ildikó

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Szent István Campus

Vidékfejlesztési és Gazdálkodási Intézet

Pénzügy és Számviteli alapképzési szak

**MASZLIK-TEJ Kft. működési sajátosságainak elemzése
gazdasági szempontok alapján**

Belső konzulens: Dr. Bringye Bernadett, PhD

Egyetemi docens

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet

Befektetési, Pénzügyi és Számviteli Tanszék

Készítette: Berényi Erika Ildikó

Gödöllő

2024

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	1
1 Bevezetés	2
2 Szakirodalmi áttekintés	4
2.1 A tejipar helyzete az Európai Unióban és Magyarországon.....	4
2.2 Közös Agrárpolitika	9
2.3 A vállalat számviteli politikája	10
2.4 Az alkalmazott értékelési eljárások	11
2.5 Az értékcsökkenés elszámolásának módszere, gyakorisága	12
2.6 A beszámoló elemzésének módszerei	12
2.7 Az elemzés célja, tárgya, területe	13
3 Anyag és módszer	15
3.1. Kutatás Célja.....	15
3.2. Maszlik-Tej Kft. bemutatása, alakulása, fejlődése	15
3.3. Alkalmazott módszerek	15
3.4. Eredmények és értékelésük.....	23
3.4.1. A Maszlik – Tej Kft mérlegadatainak elemzése	23
3.4.2. A Maszlik-Tej Kft. eredménykimutatásának elemzése	33
4. Következtetések és javaslatok.....	41
5. Összefoglalás	43
Irodalomjegyzék.....	44
Mellékletek	45

1 Bevezetés

A mezőgazdasági vállalkozások adózása és könyvelése egy sajátos, és különlegesen működő terület. A Maszlik-Tej Kft. bemutatásán keresztül betekintést kívánok mutatni az agrárszektor sajátosságaiba gazdasági szempontok alapján.

Munkám során pályázatokkal foglalkozom, ahol rendszeresen tapasztalom, hogy a mezőgazdasági vállalkozások sok esetben nem találnak szakmailag felkészült, kifejezetten agrárszektorral foglalkozó pénzügyi szakembert, legyen szó könyvelőről, vagy adótanácsadóról. A szakma népszerűsége az utóbbi években jelentősen csökkent, ami tovább nehezíti a szektor speciális felkészültséget igénylő feladataira a szükséges szakemberek megtalálását.

Az elemzés célja, hogy pontos képet kapjunk a vállalkozásról. A cég vagyoni és pénzügyi helyzetének elemzését a vállalkozás számviteli nyilvántartási rendszeréből nyerhető adatok, az éves beszámoló és a további fellelhető információk adják. Az elemzést négy évre visszamenőleg végeztem, és értékelem.

Dolgozatomban, a Maszlik-Tej Kft. elemzése során a következő kérdésekre keresem a választ:

1. A szakember utánpótlási nehézséget az okozza, hogy a mezőgazdaság vállalkozás számviteli elszámolási rendszerében számos egyediség található, így az átlagos közgazdasági tanulmányokat végző szakemberek ismeretei hiányosak ezen a területeken.
2. Egy mezőgazdasági cég vagyoni és pénzügyi elemzése során nem elegendő a leggyakoribb gazdálkodási mutatók elemzése, szükséges egyedi, a mezőgazdaságra jellemző cégértékelési mutatókat felállítani és elemezni.

A dolgozatom első felében bemutatom a tejipar, fejlődését, helyzetét az Európai Unióban és hazánkban. Rálátást szerezhetünk a tejtermelés alakulására, a tej piaci árát befolyásoló tényezőkre. Megismerhetjük a tejpiacon szabályozásokat. Bemutatom a vállalkozás megalakulását, fejlődését, tevékenységi körét, illetve a beszámolási kötelezettségét. Ezután áttérek a cég számviteli politikájára.

Dolgozatom második felében bemutatom a Maszlik-Tej Kft-t. Az elemzési módszertan bemutatását követően a nyilvánosan elérhető gazdálkodási adatok és ezen adatok felhasználásával képzett mutatók alapján végzem el a társaság utolsó négy teljes lezárt üzleti évének a gazdasági elemzését. A mérleg átfogó elemzése alapján a vagyoni-, és pénzügyi

helyzetről kapunk egy átfogó képet. A jövedelmezőség, illetve a hatékonyság elemzéshez az eredménykimutatást vizsgálom.

2 Szakirodalmi áttekintés

2.1 A tejipar helyzete az Európai Unióban és Magyarországon

A magyar tejipar a mezőgazdaság egyik legfontosabb ágazataként jelentős szerepet játszik az ország gazdaságában. A 2022-es Agrárgazdasági Zsebkönyv adatai szerint a tejtermelés a 413 milliárd Forintos árbevételével a 4. legnagyobb ágazat az élelmiszeriparon belül (Dióspatonyi, 2010).

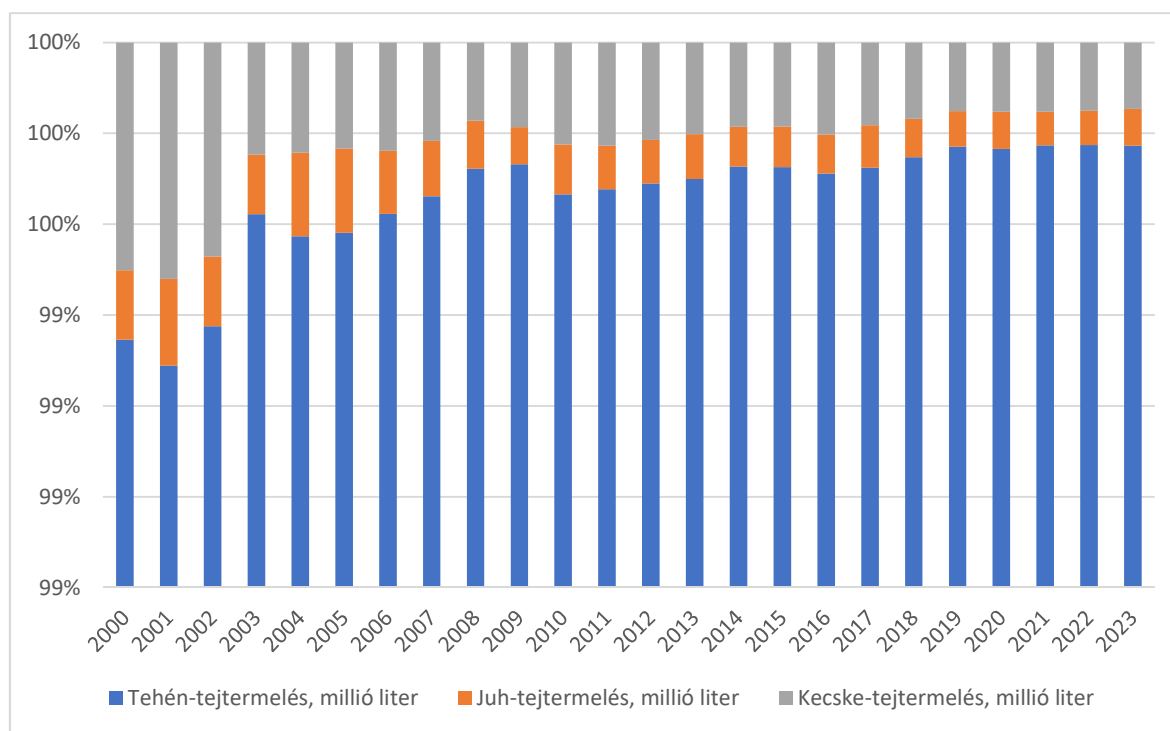
A friss tej értékesítésével foglalkozó gazdaságok a XIX. század közepén alakultak meg, és az 1870-es években ráépülő iparágként megjelentek a tejtermékek előállításával foglalkozó vállalkozások is, így nagyobb mennyiségben vált elérhetővé a vásárlók számára a sajt, a vaj, stb. Az első igazi üzem megalakulására nem kellett sokat várni, 1882-ben megalakult a Szombathelyi Tejszövetkezet. (Dióspatonyi, 2010) A magyar tejipar kialakulására két fontos elem volt nagy hatással: az egyik a tejkezelés és annak feldolgozására vonatkozó módszerek kialakulása és terjedése, a másik pedig a tejszövetkezeti mozgalom hazai megindulása. 1910-re már egyre több üzem folytatott gépesített gyártási tevékenységet.

Az első és a második világháború jelentősen kihatott a tejgazdaságok és üzemek helyzetére is, az 1950-es évektől végrehajtott államosítás, valamint termelőszövetkezetbe szervezés úgyszintén. A rendszerváltást követő években a privatizációs hullám ezen az iparágan is végbement, több korábbi magyar üzem került külföldi tulajdonba vagy épp zárt be a megváltozott helyzet miatt. A 2004-es európai uniós csatlakozás szintén mérföldkő volt az ágazat életében, itt is szabályozták és harmonizálták a termékeket az uniós színvonallal. Az orosz-ukrán háború úgyszintén változtatott a piacon, hiszen a kivitelben elfogadott szankciók megszüntették az Oroszországba exportálható sajt és vaj mennyiségét.

Hazánkban, ahogy a KSH adatai is mutatják, a tejtermelés jelentős részét a tehéntej teszi ki, a juh- és a kecsketej termelése visszaszorult az évek során (1. ábra). A tejtermeléshez viszonyítva ugyan elenyésző a mérete, de újra felfutófélben vannak a juh- és kecsketejből készült sajtok, vajak, sőt, a kozmetikai termékek is. Az állományok nagysága és a tejhozamok alakulása kulcsfontosságú tényezők, amelyek befolyásolják a piaci helyzetet. Szigethy-Ambrus szerint az állatjóléti normák betartása nemcsak etikai, hanem gazdasági szempontból is lényeges, mivel a jó tartási körülmények javítják a tejtermelés hatékonyságát.

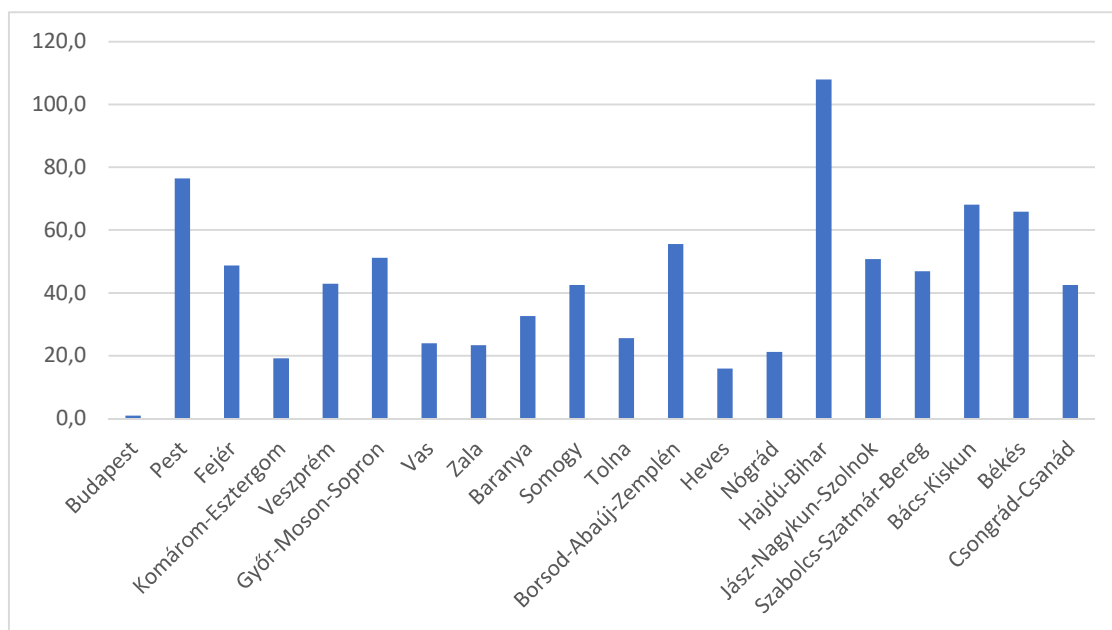
A fogyasztói szokások változása, mint például az egészséges táplálkozás iránti érdeklődés, a bio- és prémium termékek keresletének növekedését eredményezi. A vásárlók, a piac igénye ugyan folyamatosan változik, és ezt természetesen a vállalkozóknak követnie kell, de szerencsére a tejtermékek iránti kereslet stabilnak mondható. (Szigethy-Ambrus, 2023)

1. ábra A hazai tejtermelés alakulása 2003 között millió literben állateredet szerint (forrás: Saját szerkesztés KSH (2023) adatok alapján)

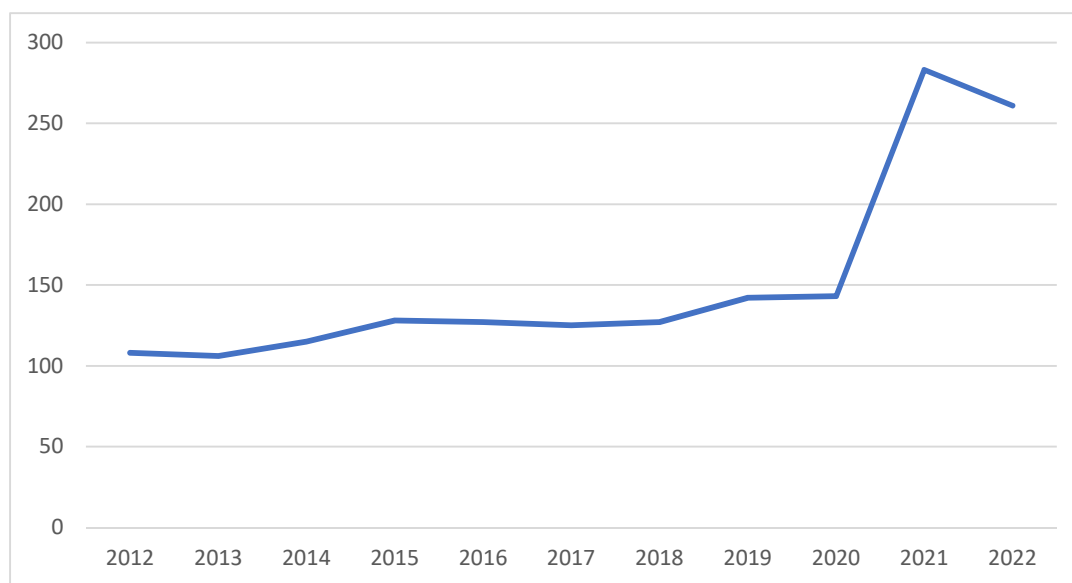

Az állatállomány tekintetében a legtöbb jószág Hajdú-Bihar, Pest és Bács-Kiskun vármegyékben található, valamint a tejgazdasági és feldolgozó üzemek is nagy számban vannak jelen a régiókban (2. ábra és 3. ábra). Hajdú-Bihar vármegyében az Alföld-tej gyáregysége képviseli az ágazat egyik legnagyobb részét, honlapjukon szereplő bemutatkozásukban leírják, hogy évente több mint 85 millió liter tejtermelő kapacitással, évi 270 millió liter tej feldolgozó kapacitással.

2. ábra Szarvasmarha-állomány vármegyénként 2023-ban (ezer db) (Forrás: Saját szerkesztés KSH (2023) adatok alapján)

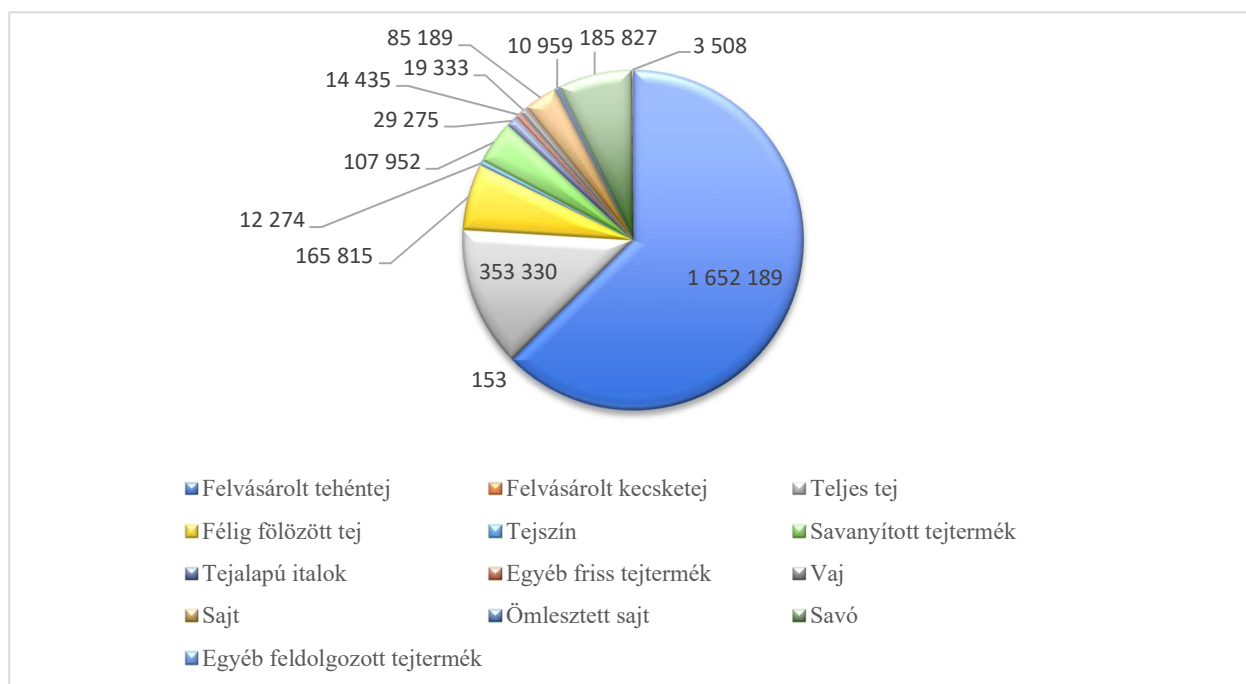

3. ábra Tejtermelő vállalatok számának alakulása (Forrás: Saját szerkesztés Statista.com (2012-2022) adatok alapján)

A nyers tej feldolgozása során számos termék jön létre, mint például a pasztörizált tej, joghurt, tejföl és különböző sajtok, melynek eloszlását a 4. ábrán láthatjuk. A tejtermékek minőségének ugrásszerű növekedéséhez jelentősen hozzájárult a feldolgozóipar technológiai fejlődése. A homogenizálás, az érlelés egyaránt hozzájárul ahhoz, hogy a tejtermékek hosszabban tárolhatók lehessenek. (Szigethy-Ambrus, 2023)

4. ábra Tej felvásárlása és tejtermékek gyártása 2023-ban (tonna) (Forrás: Saját szerkesztés KSH (2023) adatok alapján)

A magyar tejipar piaci környezete dinamikus, és számos tényező befolyásolja. Belső és külső kereslet, a fogyasztói szokások változása, mint például az egészséges táplálkozás iránti érdeklődés, a bio- és prémium termékek keresletének növekedését eredményezi. A tejtermékek iránti kereslet stabil, de a változó piaci igények miatt a termelőknek folyamatosan alkalmazkodniuk kell.

A magyar tejipar az EU-s piac részeként működik, amely lehetőségeket és kihívásokat egyaránt jelent. A külföldi termékek importja néha versenyképességi problémákat okoz, ugyanakkor a magyar termékek exportja is folyamatosan bővül, különösen a szomszédos országokban. A tej piaci ára az elmúlt évtizedekben jelentős ingadozásokon ment keresztül. Az árak különböző időszakokban eltérő mértékben emelkedtek vagy csökkentek, amit a globális piaci trendek, a belföldi termelési költségek és a fogyasztói kereslet változása is befolyásolt.

Az aktuális piaci árak regionálisan változnak, és erősen függenek a termelés és a feldolgozás szintjétől, a helyi kereslettől, valamint az import és export feltételeitől. A tej piaci árának alakulását számos tényező befolyásolja. Az állattenyésztés és a tejtermelés költségei, mint például az takarmány ára, energia költségek, munkaerő, és egyéb inputok, közvetlen hatással vannak a tej árának alakulására. Az időjárás változása, például aszály vagy túlzott csapadék, befolyásolja a takarmánytermelést és az állatállomány egészségét, ami a tejtermelés csökkenéséhez vezethet. Az árak alakulását az 1. táblázat mutatja be.

1. táblázat A nyers tej termelői átlagára 2023. augusztus és 2024. augusztusára vetítve (Forrás: saját szerkesztés AKI PÁIR (2023-2024) adatok alapján)

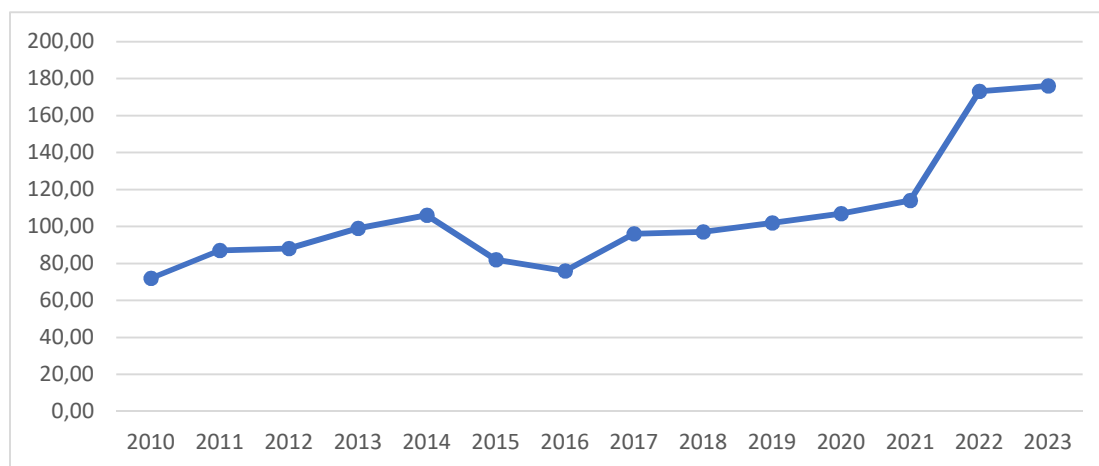
	2023. augusztus	2024. július	2024. augusztus	2024. VIII. / 2023. VIII. %	2024. VIII. / 2024. VII. %
Mennyiség [tonna]	97 099,23	99 512,13	101 649,56	104,69	102,15
Átlagár [HUF/kg]	151,47	164,24	166,73	110,08	101,51
Fehérje [%]	3,26	3,22	3,26	100,24	101,26
Zsír [%]	3,71	3,58	3,62	97,62	101,26

A tej és tejtermékek iránti kereslet alakulása jelentős hatással van az árakra. Az egészséges táplálkozás iránti növekvő érdeklődés, valamint a bio és prémium termékek iránti kereslet növekedése emelheti a tej árát. Érdeemes megemlíteni, a fogyasztóknak ízlenek a növényi alapú termékek, amik alternatívát nyújtanak az állati termékek esetében. Balázs Ildikó a Tej Terméktanács elnöke egy kerekasztalbeszélgetésen fogalmazta meg, hogy ezeknél a termékeknél már a minőség fontos, a magasabb eladási ár nem jelent problémát a vásárlók számára. (Agrárszektor.hu, 2023)

A népesség növekedése és a városi területek elnéptelenedése szintén befolyásolják a tej iránti keresletet. A tejpiacon a helyi termelők és a nagyvállalatok közötti verseny komoly hatással van az árakra, a nagyobb termelők kedvezőbb árakat tudnak kínálni, ami nyomást gyakorol a kisebb gazdaságokra. A KSH fogyasztói ár elemzése szerint szintén jelentősen befolyásolta az árak alakulását a COVID-19 járvány. A zárások és a logisztikai problémák a kereslet és kínálat egyensúlyát megbontották, ami árváltozásokat eredményezett.

Az elmúlt évtized során sokat változott, főként emelkedett a tehéntej felvásárlási átlagára: míg 2010-ben 72 forint volt, addig a KSH adatai alapján 2022-ben ez az érték 173 Ft/literre emelkedett (5. ábra). Szigethy-Ambrus szerint ez egyrészt a kirobbanó orosz-ukrán háború miatti takarmányellátás miatt, másrészt a takarmányozáshoz szükséges műtrágya beszerzés nehézségei miatt alakult így. A tavaszi és nyári aszályos időszakok tovább rontották az állatok ellátásának lehetőségeit. A növekvő árak mögött a gazdák és a feldolgozóipari egységek megnövekedett költségei állnak.

5. ábra A hazai tehéntej átlagos felvásárlási ára (2010-2023.) (Forrás: Saját szerkesztés KSH (2010-2023) adatok alapján)

Az exportpartnerek jelentős része európai ország: sajtot Olaszországba (35%), Romániába, Szlovákiába, Franciaországba szállítunk, de megjelennek magyar termékek a libanoni (12,3%), szaúd-arábiai és jordániai piacokon is. Tej főként Romániába (35,7%), Olaszországba (25,1%) és Horvátországba (17,2%) irányul hazánkból (Szigethy-Ambrus, 2023). A kivitel tekintetében folyamatos növekedés figyelhető meg az export adatokban, amelyeket csak a korábbi koronavírus-járvány vetett vissza. A sajtok és tej foglalják el a legnagyobb részt a termékcsoporton belül, de 2017 óta növekszik a kivitelben a fermentált tejtermékek aránya is, ide tartozik többek között a túró, a joghurt, a kefir.

Összességében elmondhatjuk, hogy a kereslet a nyerstej esetében csökken, ugyanakkor az ágazatot ugyanúgy sújtó termelési költségnövekedés miatt folyamatos áremelkedés tapasztalható. A kisebb tejtermelő üzemek számára a fennmaradást a feldolgozott tejtermékek vevői igényekre történő alakítása jelenti.

2.2 Közös Agrárpolitika

A magyar tejipar előtt álló kihívások és lehetőségek alapos elemzése elengedhetetlen a jövőbeni stratégiák kialakításához. A fenntarthatóságra, innovációra és versenyképességre való fókuszálás kulcsfontosságú a piaci pozíciók erősítéséhez. Magyarország a Közös Agrárpolitika (KAP) politikai keretrendszerének keretében szeretné fejleszteni a mezőgazdaságot és vidéki térségeket. Magyarország számára a KAP stratégiai terv (KAP STP) kulcsfontosságú eszköz, amely lehetővé teszi a mezőgazdaság és vidékfejlesztés hatékony finanszírozását, és biztosítja a fenntartható mezőgazdasági gyakorlatok és innovációk elterjedését. A KAP stratégia az alábbi prioritások köré épül: fenntarthatóság és zöldítés; élelmiszerbiztonság és minőség;

vidékfejlesztés és gazdaságélénkítés; valamint versenyképesség és innováció. (kap.gov.hu, 2024)

A felsorolt stratégiák megvalósításához három fő pillér áll rendelkezésre. Az első pillérben a gazdálkodók közvetlen kifizetéseken keresztül jövedelemtámogatást kapnak, amely biztosítja számukra az alapvető megélhetést. A támogatások a termelési feltételekhez és környezeti előírásokhoz kötődnek, ösztönözve ezzel a fenntartható gazdálkodást. A második pillér piaci intézkedéseken keresztül a piacok stabilizálására irányuló intézkedéseket tartalmaz, például a terménykészletezés vagy a válságkezelési programok formájában. A harmadik pillér a vidékfejlesztési programok támogatására összpontosít, amelyek a vidéki gazdaság diverzifikálására, az infrastruktúra fejlesztésére, valamint a fiatal gazdák és a családi gazdaságok támogatására irányulnak.

A tejipar, mint a mezőgazdaság alapvető pillére, elengedhetetlen a jövő fenntartható élelmiszerellátásának biztosításához. A kormány ehhez pályázati forrásokat csoportosít. Nagy István, agrárminiszter tájékoztatása alapján a legutóbbi pályázati körben 42,5 milliárd forint értékben osztott ki támogatást mintegy 550 tejtermelő számára. (Kormány.hu, 2024)

2.3 A vállalat számviteli politikája

„A piacgazdaság működéséhez nélkülözhetetlen, hogy a piac szereplői számára hozzáférhetően, döntéseinek megalapozása érdekében mind a vállalkozók, mind a nem nyereségorientált szervezetek, valamint az egyéb gazdálkodást folytató szervezetek vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről és azok alakulásáról objektív információk álljanak rendelkezésre.” (2000. évi C. törvény a számvitelről)

A Kft. számviteli politikáját a 2000. évi C törvény a számvitelről (továbbiakban számviteli törvény) szabályozza, melynek célja, hogy múltbéli adatok alapján a vállalkozás egészére vonatkozóan, megbízható valós információkat tartalmazó beszámolót készítsen a vállalkozáson kívüli szereplők számára. A cég kettős könyvvitelt vezet a vállalkozásról, a tulajdonában lévő eszközöiről és forrásairól, illetve a gazdasági műveletekről olyan könyvviteli nyilvántartást köteles vezetni, amely a bekövetkezett változásokat folyamatosan, zárt rendszerben, áttekinthetően és a valóságnak megfelelően mutatja be. A beszámoló egy olyan írásos jelentés, amelyet a vállalkozók az egész éves tevékenységéről, működéséről, a vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről kell elkészíteni. A beszámoló valódiságát és megbízhatóságát a leltár és a könyvvizetés támasztja alá.

A beszámoló típusai:

éves beszámoló, melyet az anyavállalatnak, és minden olyan gazdasági szervezetnek el kell készíteni, akiknek az éves árbevétele, a mérlegfőösszege, és a létszám adata a számviteli törvényben meghatározott határértékeket eléri.

- egyszerűsített éves beszámoló, a Maszlik-Tej Kft. esetében ez áll fenn.
- mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámoló
- összevont éves beszámolót készíthetnek azok a vállalkozások, amelyek jogilag önállóan, de gazdaságilag egymásra hatást gyakorolnak.
- - és az egyszerűsített beszámoló az a gazdálkodó készítheti, aki egyszeres könyvvitelt vezet.

„Éves beszámolót köteles készíteni a kettős könyvvitelt vezető vállalkozó, amennyiben nem jogosult az egyszerűsített éves beszámoló készítésére. Az éves beszámoló fő részei: mérleg, eredménykimutatás, kiegészítő melléklet”. (Bíró és munkatársai 2010: 8)

Az egyszerűsített éves beszámoló feltételei, ha két egymást követő évben a mérleg fordulónapján a következő, a nagyságot jelző három mutatóérték közül kettő nem haladja meg az alábbi határértéket: a mérlegfőösszeg a 1200 millió forint, az éves nettó árbevétel a 2400 millió forintot, illetve a tárgyévben foglalkoztatottak száma az 50 főt. Nem készíthet egyszerűsített éves beszámolót, a nyilvánosan működő részvénytársaság, az anyavállalat, a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó, illetve az olyan vállalkozó, amelynek kibocsátott értékpapírai tőzsdei kereskedelme engedélyezett vagy az engedélyezést már kérelmezték.

A kft. beszámolóját a törvényi előírásoknak megfelelően állítja össze egyszerűsített éves beszámoló formájában. Mérlegét az „A” változat szerint, eredménykimutatását pedig összköltség eljárással készíti. Mérlegének fordulónapja tárgyév december 31. Könyvvezetését kettős könyvvitellel, forintban végzi. A könyvek vezetése magyar forintban történik, a beszámolóban az adatok eltérő jelölés hiányában ezer forintban kerülnek feltüntetésre.

2.4 Az alkalmazott értékelési eljárások

A Társaság eszközeit beszerzési áron értékeli, nem él a piaci értéken történő értékelés lehetőségével. A külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek értékelése az MNB

árfolyam alkalmazásával történik. A devizában nyilvántartott tételek, évvégén átértékelésre kerültek 2023.12.31-i MNB árfolyamon.

A készletek tényleges beszerzési áron kerülnek kimutatásra a mérlegben. A tételes leltárfelvételre 2023.12.31-én került sor. A leltár értékelésekor a tényleges készletérték súlyozott átlagár módszerrel került meghatározásra. A szerződés elszámolási egységére a teljesítési fokot, valamint a befejezetlen termelésre és a félkész termékekre vonatkozóan a készültségi fokot az elvégzett munka felmérése alapján határozzuk meg. A kivételes nagyságú vagy előfordulású tételek küszöbértékét az üzleti év mérlegében kimutatott saját tőke értékének 40 százalékában határozzuk meg. A számviteli elszámolás, az értékelés szempontjából lényegesnek határozzuk meg az üzleti év mérlegfőösszegének 2 százalékát meghaladó értékű tételeket.

2.5 Az értékcsökkenés elszámolásának módszere, gyakorisága

A terv szerinti értékcsökkenés összegének meghatározása egyedi értékelés alapján, a beszerzett tárgyi eszköz, immateriális jószág várható hasznos élettartamának, és maradványértékének figyelembevételével történik. A terv szerinti értékcsökkenés elszámolására negyedévente kerül sor, figyelembe véve az eszköz használatban eltöltött idejét. (Maszlik-Tej Kft. Kiegészítő melléklet 2023)

Az 200.000 Ft alatti egyedi beszerzésű tárgyi eszközök beszerzési értékükön a használatba vételkor értékcsökkenési leírással egy összegben azonnal költségként elszámolásra kerültek.

2.6 A beszámoló elemzésének módszerei

Ahhoz, hogy egy vállalkozás sikeresen működjön, elengedhetetlen a megfelelő tájékozottság, információforrás. A vállalkozást irányító személyek lehető legjobb operatív és stratégiai döntéséhez szükséges a vezetőség jól informáltsága. A vállalatvezetők számára különösen fontos, hogy a vállalkozásuk megítélhető és értékelhető legyen. Ehhez egységes információs rendszerre volt szükség. (Bíró és munkatársai 2016)

Takács megfogalmazása szerint ez az információs rendszer a vállalkozások számvitele, melyet Magyarországon a számviteli törvény szabályoz. Az elemzés elsősorban arra hivatott, hogy a vezetőséget, tulajdonosokat kielégítő információkkal lássa el a vállalkozás működésével kapcsolatban.

„A mérleg olyan kétoldalú kimutatás, amely egy adott időpontra (a fordulónapra, amely Magyarországon leggyakrabban december 31.) vonatkozóan, előírt csoportosításban, értékben mutatja be a vállalkozás eszközeit (aktíváit) és forrásait (passzíváit).” (Bíró és munkatársai., 2010)

Az alábbi változatok közül lehet választani: „A” változat: mérlegszerű elrendezés egyik oldalon az eszközöket, másik oldalon a forrásokat feltüntetve; automatikus egyezőség ellenőrzés; eszközök fordított likviditással; források fordított lejáratú sorrendben, „B” változat: eszközök „A” változat alapján felsorolva; források finanszírozási szemlélet szerint szemlélítve.

Az eredménykimutatásban megtaláljuk a cég adózott eredményének levezetését, a rá ható tényezőket, továbbá megismerhetjük belőle az adózott eredményt. Kimutatható belőle, miért alakult úgy az eredmény, ahogy. Kiindulási pontot adhat a vállalkozás számára a jövőbeli terveinek kialakításához. (Bíró és munkatársai 2016)

Kétféle eredménymegállapítási módszerből választhatnak a vállalkozások: önköltséglejírás és forgalmi költség eljárás módszere. Mindkét eljárás mód egyenértékű, a vállalkozások szabadon választhatnak a két séma közül.

Az összköltség eljárás módszere azon vállalkozások számára javasolt, amelyek: alapvetően szolgáltató vagy kereskedelmi tevékenységet folytatnak, nagyságuk nem jelentős, jövedelmezőségi vizsgálatokra és önköltségelemzésre nem helyeznek nagymértékű hangsúlyt, készletezési tevékenységük nem meghatározó. A forgalmi költség eljárás módszerét azoknak a vállalkozásoknak ésszerű választaniuk, amelyek: elsősorban termelőtevékenységet folytatnak, jelentős nagyságrendűek, év közben részletes és naprakész nyilvántartást kívánnak vezetni, valamint magas színvonalú vezetői számvitelt igényelnek alkalmazni

2.7 Az elemzés célja, tárgya, területe

A gazdálkodások értékeléséhez, működésének megítéléséhez szükséges különböző elemzéseket készíteni. Az elemzésből kapott adatok lehetővé teszik a gazdasági tevékenység működéséhez szükséges információk megszerzését. „Az elemzés tulajdonképpen összefüggések, gazdasági jelenségek és az ezekre ható tényezők feltárását jelenti”. (Bíró és munkatársai 2016) Mindez hozzájárul ahhoz, hogy a vezetőség megkapja a vállalkozás működéséhez nélkülözhetetlen ismereteket.

Különböző elemzéseket készíthetünk annak megfelelően, hogy a vállalkozás mely területét, alrendszerét szeretnénk vizsgálni. Irányulhat a piaci tevékenységekre, a beszerzési, termelési tevékenységeire, munkaerő- és tárgyi eszköz gazdálkodásra, illetve készíthetünk az egész gazdálkodást átfogó, komplex elemzést, melynek alapja a számviteli beszámoló (Bíró T. és munkatársai 2016).

A komplex elemzés részleteinek vizsgálatát a vállalat vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének átfogó vizsgálatával érdemes kezdeni. (Sabján és Sutus 1998: 20)

Sutus vizsgálata szerint az elemzési lehetőségek a következő szempont szerint csoportosíthatók: a vállalkozás életciklusához kapcsolódó (esetünkben például a vállalat szokásos működéséről készült elemzések), az elemzés időbeli kiterjesztése alapján történő (esetünkben a már lezajlott gazdasági eseményekről készült elemzések) és az elemzés térbeli kiterjesztése alapján történő (esetünkben horizontális elemzés, azon belül is komplex elemzés).

3 Anyag és módszer

3.1. Kutatás Célja

1. Cél: A tejipar helyzetének bemutatása az Európai Unióban és Magyarországon
2. Cél: Bemutatni a Maszlik-Tej Kft. számviteli politikáját
3. Cél: Bemutatni a vállalkozás eredményeit a gazdasági mutatók elemzésének segítségével.
4. Cél: A Maszlik-Tej Kft. növekedési lehetőségeinek feltárása a vállalkozás belső működésének függvényében.

3.2. Maszlik-Tej Kft. bemutatása, alakulása, fejlődése

A gazdaság 1991-ben alakult meg, eleinte még növénytermesztéssel, majd 1999-től állattenyésztéssel is foglalkozik. 2007-ben a gazdaság saját tejkiszállító gépjárműveket állított üzembe, hogy ezzel is bővítse piacát. Jelenleg a gazdaság az állattenyésztés, tejtermelés mellett feldolgozással is foglalkozik. A vállalkozás filozófiája, hogy inkább kevesebb darabszámú, de minőségi tejterméket készítsen. A gazdaságban napi 1500-2000 liter tejet termelnek. A környékbeli értékesítés mellett egyre több kézműves vendéglátó egységben, pékségben használják alapanyagaikat, forgalmazzák termékeiket,

2013. július 18. óta korlátolt felelősségű társaságként működik. Ügyvezetője a megalakulás óta Maszlik Zoltán, a társaság 100%-os tulajdonosa. A társaság képviselőjére, az éves beszámoló aláírására egyedül ő jogosult,

A cég székhelye: 2655 Szenté, hrsz. 036, telephelye, fióktelepe nincsen. A társaság fő tevékenysége: 051'08 Tejtermék gyártása

A vállalkozás alakulásakor a jegyzett tőke 500.000 forint volt, majd 2016-tól 3.000.000 forintra emelkedett. A vállalkozás főállású alkalmazottainak átlagos állományi létszáma hét fő.

A vállalkozás fő tevékenységi köre a vállalkozás cégkivonata alapján: 1051 '08 Tejtermékek. (Maszlik-Tej Kft. cégkivonat)

3.3. Alkalmazott módszerek

Az alábbiakban mutatom be a vállalkozás elemzéséhez használt mutatókat, azok képleteit, valamint a mutatószámok értelmezését.

Eszközök mutatói a 2. táblázatban láthatók.

2. táblázat Eszközök mutatói (Forrás: saját szerkesztés)

Mutatószám neve	Mutatószám képlete	Mutatószám értelmezése
Befektetett eszközök aránya	$\text{Befektetett eszközök aránya} = \frac{\text{Befektetett eszközök}}{\text{Eszközök összesen}}$	Megmutatja, hogy mekkora hányadot tesznek ki a befektetett eszközök a vállalkozás összes eszközéből.
Forgóeszközök aránya	$\text{Forgóeszközök aránya} = \frac{\text{Forgóeszközök}}{\text{Eszközök összesen}}$	Megmutatja, hogy mekkora arányt képviselnek az eszközök között a rövid távon befektetett eszközök.
Aktív időbeli elhatárolások	$\text{Aktív időbeli elhatárolások} = \frac{\text{Aktív időbeli elhatárolás}}{\text{Eszközök összesen}}$	Megmutatja, hogy az aktív időbeli elhatárolások mekkora hányadát teszik ki az eszközöknek.
Immateriális javak	$\text{Immateriális javak} = \frac{\text{Immateriális javak}}{\text{Befektetett eszközök}}$	Megmutatja, hogy az immateriális javak mekkora hányadát teszik ki az eszközöknek.
Tárgyi eszközök aránya	$\text{Tárgyi eszközök aránya} = \frac{\text{Tárgyi eszköz}}{\text{Befektetett eszközök}}$	Megmutatja, hogy a tárgyi eszközök mekkora hányadát teszik ki az eszközöknek.
Befektetett pénzügyi eszközök aránya	$\text{Befektetett pénzügyi eszközök aránya} = \frac{\text{Befektetett pénzügyi eszközök}}{\text{Befektetett eszközök}}$	Megmutatja, hogy a befektetett pénzügyi eszközök mekkora hányadát teszik ki az eszközöknek.
Készletek aránya	$\text{Készletek aránya} = \frac{\text{Készletek}}{\text{Forgóeszközök}}$	Megmutatja a készletek arányát a forgóeszközökhöz viszonyítva.
Követelések aránya	$\text{Követelések aránya} = \frac{\text{Követelések}}{\text{Forgó eszközök}}$	Megmutatja a követelések arányát a forgóeszközökhöz viszonyítva.

Értékpapírok aránya	$\text{Értékpapírok aránya} = \frac{\text{Értékpapírok aránya}}{\text{Forgóeszközök}}$	Megmutatja az értékpapírok arányát a forgóeszközökhöz viszonyítva.
Pénzeszközök aránya	$\text{Pénzeszközök aránya} = \frac{\text{Pénzeszközök}}{\text{Forgóeszközök}}$	Megmutatja a pénzeszközök arányát a forgóeszközökhöz viszonyítva.

Források mutatói a 3. táblázatban láthatók

3. táblázat Források mutatói (Forrás: saját szerkesztés)

Mutatószám neve	Mutatószám képlete	Mutatószám értelmezése
Saját tőke aránya	$\text{Saját tőke aránya} = \frac{\text{Saját tőke}}{\text{Források összesen}}$	Megmutatja, hogy a vállalkozást milyen arányban finanszírozza a saját tőke.
Céltartalékok aránya	$\text{Céltartalékok aránya} = \frac{\text{Céltartalékok}}{\text{Források összesen}}$	Megmutatja, hogyan viszonyulnak a céltartalékok a forrásokhoz.
Kötelezettségek aránya	$\text{Kötelezettségek aránya} = \frac{\text{Kötelezettségek}}{\text{Források összesen}}$	Megmutatja, hogyan viszonyulnak a kötelezettségek a forrásokhoz.
Passzív időbeli elhatárolások aránya	$\text{Passzív időbeli elhatárolások aránya} = \frac{\text{Passzív időbeli elhatárolások}}{\text{Források összesen}}$	Megmutatja, hogyan viszonyulnak a passzív időbeli elhatárolások a forrásokhoz.
Hosszúlejáratú kötelezettségek aránya	$\text{Hosszúlejáratú kötelezettségek aránya} = \frac{\text{Hosszú lejáratú kötelezettségek}}{\text{Kötelezettségek}}$	Megmutatja a hosszú lejáratú kötelezettségek arányát az összes kötelezettséghez viszonyítva.
Rövidlejáratú kötelezettségek aránya	$\text{Rövidlejáratú kötelezettségek aránya} = \frac{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}{\text{Kötelezettségek}}$	Megmutatja a rövid lejáratú kötelezettségek arányát az összes kötelezettséghez viszonyítva.

Hátrasorolt kötelezettségek aránya	$\text{Hátrasorolt kötelezettségek aránya} = \frac{\text{Hátrasorolt lejáratú kötelezettségek}}{\text{Kötelezettségek}}$	Megmutatja a hátrasorolt kötelezettségek arányát az összes kötelezettséghez viszonyítva.
------------------------------------	--	--

Fedezettség vizsgálati mutatók a 4. táblázatban láthatók.

4. táblázat Fedezettség vizsgálati mutatók (Forrás: saját szerkesztés)

Mutatószám neve	Mutatószám képlete	Mutatószám értelmezése
Befektetett eszköz fedezete A	$\text{Befektetett eszköz fedezete A} = \frac{\text{Saját tőke}}{\text{Befektetett eszközök}}$	Megmutatja saját tőke és a befektetett eszközök viszonyát.
Befektetett eszközök fedezete C	$\text{Befektetett eszközök fedezete B} = \frac{\text{Saját tőke} + \text{Hosszú lejáratú kötelezettségek}}{\text{Befektetett eszközök}}$	Megmutatja saját tőke és a hosszú lejáratú kötelezettségek viszonyulását és a befektetett eszközökhöz.
Befektetett eszközök fedezete D	$\text{Befektetett eszközök fedezete C} = \frac{\text{Saját tőke} + \text{Hátrasorolt kötelezettségek}}{\text{Befektetett eszközök}}$	Megmutatja saját tőke és a hátrasorolt lejáratú kötelezettségek viszonyulását és a befektetett eszközökhöz.
Nettó forgótőke	$\text{Nettó forgótőke} = \text{Forgóeszközök} - \text{Rövid lejáratú kötelezettségek}$	Megmutatja forgóeszközökön belül a tartós forrásokkal finanszírozott eszközök értékét.

Likviditási mutatók az 5. táblázatban láthatók

5. táblázat Likviditási mutatók (Forrás: saját szerkesztés)

Mutatószám neve	Mutatószám képlete	Mutatószám értelmezése
Likviditási mutató	$\text{Likviditási mutató} = \frac{\text{Forgóeszközök}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$	Megmutatja, hogy milyen arányban áll a forgóeszköz állomány a rövidlejáratú kötelezettségekhez.

Likviditási gyorsráta	$\text{Likviditási gyorsráta} = \frac{\text{Forgóeszközök} - \text{Készletek}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$	Megmutatja, hogyan arányulnak a forgóeszközök a készletek nélkül a rövid lejáratú kötelezettségekhez..
Pénzeszköz - likviditás	$\text{Pénzeszköz - likviditás} = \frac{\text{Pénzeszközök}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$	Megmutatja, hogy egy vállalkozás mekkora összeget tudna fordítani azonnal a rövid lejáratú kötelezettségeinek kiegyenlítésére.
Hitelfedezeti mutató	$\text{Hitelfedezeti mutató} = \frac{\text{Követelések}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$	Megmutatja, hogy az egy éven belül befolyó pénzeszközök milyen mértékben fedezik a rövid lejáratú követeléseket.

Adósságállomány aránya mutatók a 6. táblázatban láthatók

6. táblázat Adósságállomány aránya mutatók (Forrás: saját szerkesztés)

Mutatószám neve	Mutatószám képlete	Mutatószám értelmezése
Adósságállomány aránya	$\text{Adósságállomány aránya} = \frac{\text{Adósságállomány}}{\text{Hosszú lejáratú kötelezettségek} + \text{Saját tőke}}$	Megmutatja, az adósságállomány és az összes tartós forrás közötti viszonyát.
Adósságállomány fedezettsége	$\text{Adósságállomány fedezettsége} = \frac{\text{Saját tőke}}{\text{Hosszú lejáratú kötelezettség}}$	Megmutatja a saját tőke és a hosszú lejáratú kötelezettség viszonyát.

Árbevétel arányos jövedelmezőségi mutatók a 7. táblázatban láthatók:

7. táblázat Árbevétel arányos jövedelmezőségi mutatók (Forrás: saját szerkesztés)

Mutatószám neve	Mutatószám képlete	Mutatószám értelmezése
Árbevétel arányos jövedelmezőség I.	$\text{Árbevétel arányos jövedelmezőség I.} = \frac{\text{Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye}}{\text{Értékesítése nettó árbevétele} + \text{Egyéb bevétel}}$	Megmutatja az üzemi tevékenység eredmény viszonyulását az értékesítés nettó árbevételéhez és az egyéb bevételekhez együttesen.
Árbevétel arányos jövedelmezőség II.	$\text{Árbevétel arányos jövedelmezőség II.} = \frac{\text{Adózás előtti eredmény}}{\text{Értékesítése nettó árbev.} + \text{Egyéb bev.} + \text{Pénzügyi műv. e.}}$	Megmutatja az adózás előtti eredmény viszonyát az értékesítés nettó árbevételéhez, az egyéb bevételekhez és a pénzügyi műveletek eredményéhez együttesen.
Árbevétel arányos jövedelmezőség III.	$\text{Árbevétel arányos jövedelmezőség III.} = \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Értékesítése nettó árbev.} + \text{Egyéb bev.} + \text{Pénzügyi műv. e.}}$	Megmutatja az adózott eredmény viszonyát az értékesítés nettó árbevételéhez, az egyéb bevételekhez és a pénzügyi műveletek eredményéhez együttesen.

Tőkearányos jövedelmezőség mutatói a 8. táblázatban láthatók

8. táblázat Tőkearányos jövedelmezőség mutatói (Forrás: saját szerkesztés)

Mutatószám neve	Mutatószám képlete	Mutatószám értelmezése
Tőkearányos üzemi tevékenység eredmény	$\text{Tőkearányos üzemi tevékenység eredmény} = \frac{\text{Üzemi tevékenység eredménye}}{\text{Saját tőke}}$	Megmutatja az üzemi tevékenység arányát a saját tőkéhez viszonyítva.
Tőkearányos adózás előtti eredmény	$\text{Tőkearányos adózás előtti eredmény} = \frac{\text{Adózás előtti eredmény}}{\text{Saját tőke}}$	Megmutatja az adózás előtti eredmény arányát a saját tőkéhez viszonyítva.

Tőkearányos adózott eredmény (ROE)	$\text{Tőkearányos adózott eredmény (ROE)} = \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Saját tőke}}$	Megmutatja az adózott eredmény és a saját tőke viszonyát.
------------------------------------	---	---

Eszközarányos jövedelmezőség mutatói a 9. táblázatban láthatók.

9. táblázat *Eszközarányos jövedelmezőség mutatói (Forrás: saját szerkesztés)*

Mutatószám neve	Mutatószám képlete	Mutatószám értelmezése
Eszközarányos jövedelmezőségi mutató I.	$\text{Eszközarányos jövedelmezőségi mutató I.} = \frac{\text{Üzemi tevékenység eredménye}}{\text{Immateriális javak} + \text{Tárgyi eszközök}}$	Megmutatja, hogyan viszonyul az üzemi tevékenység eredménye az immateriális javakhoz és a tárgyi eszközökhöz együttesen.
Eszközarányos jövedelmezőségi mutató II.	$\text{Eszközarányos jövedelmezőségi mutató II.} = \frac{\text{Üzemi tevékenység eredménye}}{\text{Készletek}}$	Megmutatja hogyan viszonyul az üzemi tevékenység eredménye a készletekhez.
Eszközarányos jövedelmezőségi mutató III.	$\text{Eszközarányos jövedelmezőségi mutató III.} = \frac{\text{Üzemi tevékenység eredménye}}{\text{Immateriális javak} + \text{tárgyi eszközök} + \text{Készletek}}$	Megmutatja, hogyan viszonyul az üzemi tevékenység eredménye az immateriális javakhoz, a tárgyi eszközökhöz, valamint a készletekhez együttesen.
Eszközarányos jövedelmezőségi mutató IV.	$\text{Eszközarányos jövedelmezőségi mutató IV.} = \frac{\text{Adózás előtti eredmény}}{\text{Befektetett eszközök} + \text{Készletek}}$	Megmutatja az adózás előtti eredmény viszonyát a befektetett eszközökhöz és a készletekhez.
ROA	$\text{ROA} = \frac{\text{Adózás előtti eredmény}}{\text{Eszközök összesen}}$	Megmutatja, hogy mekkora az eszközök jövedelemtermelő képessége.

ROI	$ROI = \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Eszközök összesen}}$	Megmutatja, hogy az adózott eredmény mekkora hányada térül meg.
-----	--	---

Élő munka arányos jövedelmezőség mutatói a 10. táblázatban láthatók.

10. táblázat Élő munka arányos jövedelmezőség mutatói (Forrás: saját szerkesztés)

Mutatószám neve	Mutatószám képlete	Mutatószám értelmezése
Egy főre jutó üzemi eredmény	Egy főre jutó üzemi eredmény: $= \frac{\text{Üzemi tevékenység eredménye}}{\text{Létszám}}$	Megmutatja, hogy egy fő munkavállaló hány forint árbevételt realizál.
Egy főre jutó adózás előtti eredmény	Egy főre jutó adózás előtti eredmény $= \frac{\text{Adózás előtti eredmény}}{\text{Létszám}}$	Megmutatja, hogy egy főre mekkora adózás előtti eredmény jut.
Béarányos jövedelmezőség I.	Béarányos jövedelmezőség I. $= \frac{\text{Üzemi tevékenység eredménye}}{\text{Bérköltség}}$	Megmutatja, hogy az üzemi tevékenység eredményére mekkora bérköltség jut.
Élőmunka ráfordítás – arányos jövedelmezőség I.	Élőmunka ráfordítás – arányos jövedelmezőség I. $= \frac{\text{Üzemi tevékenység eredménye}}{\text{Személyi jellegű ráfordítás}}$	Megmutatja, hogy az üzemi tevékenység eredményére mekkora személyi jellegű ráfordítás jut.

3.4. Eredmények és értékelésük

Maszlik-Tej Kft. vagyoni helyzetének értékelése kétféleképpen történhet: az eszközök és a források összetételének elemzésével, illetve mutatószámok használatával.

3.4.1. A Maszlik – Tej Kft mérlegadatainak elemzése

A mérlegelemzés célja a vállalkozás vagyoni, pénzügyi helyzetének, és az abban bekövetkezett változások elemzése, a vállalat gazdálkodásának megismerése. A mérleg olyan kétoldalú kimutatási rendszer, amelyben a vállalat teljes vagyonát összevontan vizsgálja, adott időpontra vonatkozóan és kétféle szempont szerint csoportosítva azt. A vagyon tevékenységben betöltött szerepét tekintve beszélhetünk eszközökről és aktívákról, míg a vagyon eredetének szempontjából beszélhetünk forrásokról és passzívákról, így adódik a mérleg két oldala, az eszköz oldal és a forrás oldal. A mérleg az éves beszámoló kötelező része. (Bíró és munkatársai 2010)

Eszközök összetétele

Az eszközök a vállalatok működésének alapját képezik. A mérleg eszköz oldala a vállalat pénzügyi helyzetének egyik alapvető eleme, amely a vállalat által birtokolt vagyont és eszközöket mutatja be egy adott időpontban. Az eszközök a vállalat gazdasági erőforrásai, amelyek várhatóan jövőbeni gazdasági előnyöket nyújtanak. A forgó- és tartós eszközök helyes kezelése, értékelése és folyamatos monitorozása kulcsfontosságú a pénzügyi stabilitás és a hosszú távú növekedés szempontjából. A pénzügyi elemzések segítenek abban, hogy a vállalatok jobban megértsék eszközeik értékét és hozzájárulását a vállalat teljesítményéhez. A Maszlik-Tej Kft. eszközeinek megoszlását a következő (11. számú) táblázat szemlélteti:

11. táblázat A Maszlik-Tej Kft. eszközeinek összetétele (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolója alapján)

Megnevezés	2020	2021	2022	2023
Befektetett eszközök	97,35%	65,67%	56,55%	59,83%
Forgóeszközök	2,65%	34,33%	43,45%	40,17%
Aktív időbeli elhatárolás	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Eszközök összesen	100%	100%	100%	100%

A befektetett eszközök aránya mutatóval megállapíthatjuk, hogy a vállalkozás összes eszközeinek hány százalékát teszik ki a tartósan befektetett eszközök.

$$\text{Befektetett eszközök aránya} = \frac{\text{Befektetett eszközök}}{\text{Eszközök összesen}}$$

A befektetett eszközök aránya mutató megmutatja, hogy a vállalat összes vagyonán belül mekkora hányadot tesznek ki a tartós befektetett eszközök, valamint kifejezi a vállalkozás tőkeigényességét, hiszen a tartós befektetett eszközök lekötik a tőkét, lassan térülnek meg. A szakirodalom szerint, a mutatóértékek akkor elfogadhatóak, ha 30%-70% közötti tartományban vannak. Ahogy látható az 11. táblázatban, a vizsgált időszakban 2021-ben a vállalkozás nem felelt meg ennek a feltételnek, azonban 2023-ra már ideális értékben, 59,83%-ban volt a befektetett eszközök aránya, vagyis a kívánt értékek között volt a mutatószám.

A forgóeszközök aránya arról tájékoztat, hogy az összes eszköz között milyen arányt képvisel a rövidtávon befektetett eszközök értéke. A 11. számú táblázaton leszűrhető, hogy a 2020-as alacsony érték után a készletek és követelések növekedéséből adódva nőtt a forgóeszközök összege. Az utolsó vizsgált évben, a mérlegértéket tekintve csökkent a forgóeszközök értéke.

$$\text{Forgóeszközök aránya} = \frac{\text{Forgóeszközök}}{\text{Eszközök összesen}}$$

Takács szerint a forgóeszközök aránya arról ad tájékoztatást, hogy a társaságnál az összes eszközhöz képest milyen arányban szerepelnek a rövidtávon befektetett (egy évnél rövidebb ideig birtokolt) eszközök. A túlzottan magas forgóeszköz-arány kedvezőtlenül hat a vállalkozásra. Az utóbbi négy évben a forgóeszközök aránya jelentősen nőtt, bár a harmadik és negyedik vizsgált év tekintetében csökkenés jelentkezett, de arányaiban nézve nem beszélhetünk jelentős változásról.

A vállalkozások számára nem kielégítő, ha a befektetett eszközök aránya túl magas, mert rugalmatlanná, merevvé teheti a vállalkozást. Ahogy Adorján és munkatársai írják, a befektetett eszközök olyan fix költségeket idéznek elő, amelyek nagy anyagi kockázattal járhatnak abban az esetben, ha az erőforrásokat nem megfelelően használják ki.

$$\text{Befektetett eszközök aránya} = \frac{\text{Befektetett eszközök}}{\text{Eszközök összesen}}$$

A következő táblázatban az eszközök megoszlását mutatom be. A 12. táblázatban jól látszik, hogy a vállalkozás nem rendelkezik immateriális javakkal és befektetett pénzügyi eszközökkel sem. A tárgyi eszközök aránya mutató emelkedő értéket jelez az utolsó két év értékeit

figyelembe véve. 2022-ben beruházás növelte az eszközök értékét, 2022-ben és 2023-ban jelentősebb eszköz-, gép- és járműbeszerzésnek köszönhetően nőtt a mutató értéke.

12. táblázat Befektett eszközök megoszlása (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolói alapján)

Megnevezés	2020	2021	2022	2023
Immateriális javak	0%	0%	0%	0%
Tárgyi eszközök	100%	100%	100%	100%
Befektetett pénzügyi eszközök	0%	0%	0%	0%

Ahogy a 13. táblázatban látszik, az ingatlanok és vagyoni értékű jogok részarányai 82% és 71% között mozogtak a vizsgált időszakban, arányuk annak ellenére csökkent, hogy 2023-ban gyarapodott a mérlegértéke.

13. táblázat Tárgyi eszközök megoszlása 2022. és 2023. évben (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolói alapján)

Megnevezés	2022	2023
Ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok	82,24%	71,14%
Műszaki berendezések, gépek, járművek	3,14%	13,27%
Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	7,81%	15,58%
Beruházások, felújítások	6,81%	0,00%
Tárgyi eszközök összesen	100,00%	100,00%

A következő szakasz a mérleg második számú mérlegfőcsoportjának, a forgóeszközök elemzése.

$$\text{Forgóeszközök aránya} = \frac{\text{Forgóeszközök}}{\text{Eszközök összesen}}$$

A forgóeszközök jelentős csoportja, a követeléseknek elemzése azért kiemelt, mert eredménye szorosan összefügg a társaság pénzállományának alakulásával és közvetlen hatása van a vállalkozás likviditási helyzetére. A forgóeszközök eloszlását az 14. táblázat mutatja be. A vállalkozás utolsó négy lezárt üzleti évének adatai világosan mutatják, hogy a követelések folyamatos növekedést mutatnak.

14. táblázat Forgóeszközök megoszlása (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolói alapján)

Megnevezés	2020	2021	2022	2023
Készletek	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Követelések	19,21%	22,98%	35,89%	48,53%
Értékpapírok	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Pénzeszközök	80,79%	77,02%	64,11%	51,47%
Forgóeszközök	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

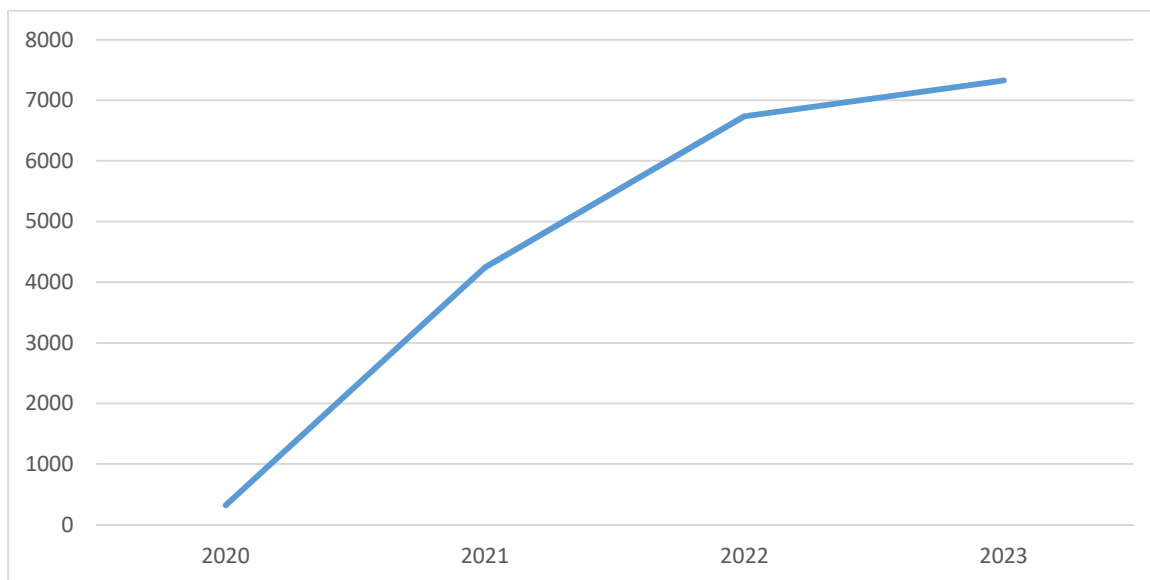
Fontos kiemelni, hogy 2022-2023-as éveket összevetve, a követelések soron a szállításból és a szolgáltatásból (vevők) soron szignifikáns csökkenés mutatkozott (3 901 e Ft-ról 2 672 e Ft-ra csökkent), míg az egyéb követelések soron drasztikus emelkedés történt (2 239 e Ft-ról 5 966 e Ft-ra emelkedett). Vagyis jelen helyzetben egyértelműen megállapítható, hogy nem a vevői nemfizetések növekedése okozza követelések növekedését.

A pénzeszközök forgóeszközökre vetített aránya százalékosan csökkent. Míg 2020-2022. között jelentős emelkedés mutatkozott, addig a 2023-as évben csökkenés állt be a pénzeszközök tekintetében. A vállalkozásra a nagy készpénzforgalom jellemző. A pénzeszközeinek nagyobb része készpénz (2023-ban 84,71%), míg a kisebb részét alkotják a bankbetétek.

A vállalkozásban nem állnak rendelkezésre készletek és értékpapírok

A nettó forgótőke vizsgálata megmutatta, hogy a vállalkozás forgótőkéje a vizsgált üzleti évek alatt folyamatosan emelkedett. (6. ábra)

6. ábra Nettó forgótőke alakulása (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolói alapján)

A nettó forgótőke mutató a vállalat rövid távú pénzügyi helyzetének és likviditásának egyik legfontosabb mutatója. A nettó forgótőke segítségével a vállalat rövid távú kötelezettségeinek fedezésére rendelkezésre álló forgóeszközök mennyiségét lehet értékelni. Ha a mutató alacsony

vagy negatív, az a vállalat pénzügyi problémáira és a kötelezettségek teljesítésének nehézségeire utalhat.

$$\text{Nettó forgótőke} = \text{Forgóeszközök} - \text{Rövid lejáratú kötelezettségek}$$

A 15. táblázatban szereplő értékek a forgóeszközök és a rövid lejáratú kötelezettségek különbözetéből származnak.

15. táblázat *Nettó forgótőke (e Ft)* (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolója alapján)

Megnevezés	2020	2021	2022	2023
Forgóeszközök	557	9 805	17 110	17 801
Rövid lejáratú kötelezettségek	236	5 560	10 372	10 472
= Nettó forgótőke	321	4 245	6 738	7 329

Ahogy a 15. táblázatban látszik, 2020-ban még 321 ezer forint volt, addigra 2023-ban már 7 326 ezer forint volt a mutató értéke. Az utolsó vizsgált évben kisebb mértékben nőtt a számérték. A vállalkozás nettó forgótőke értéke alacsony a vállalkozás a méretéhez képest, hiszen az utolsó három évében átlagosan a mérleg főösszeg a 16,17%-át teszi ki a nettó forgótőke, azaz kicsivel több mint 1/8 -át.

Tőkeáttételi mutatók elemzése

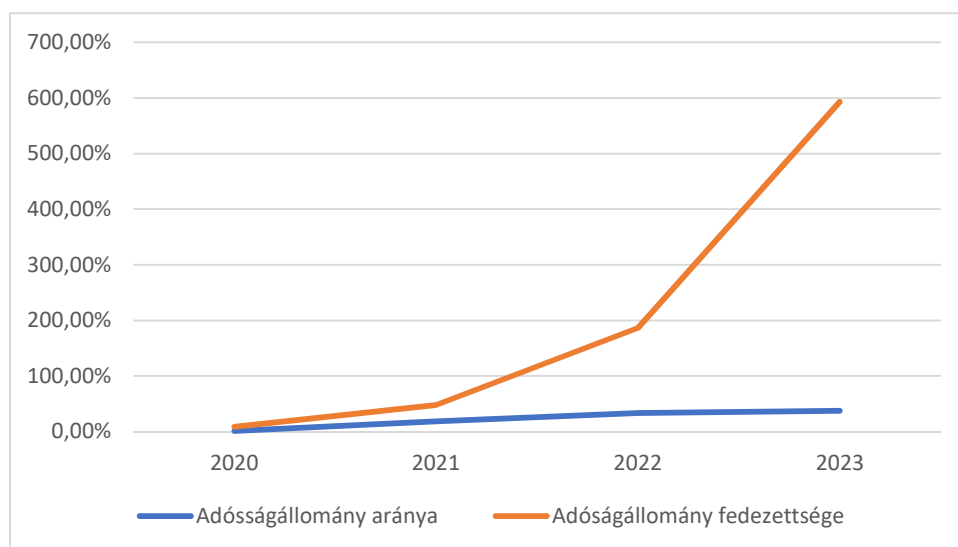
Az adósságállomány mutató, ahogy a neve is jelzi, arra ad választ, hogy mennyire van eladósodva a társaság. (Sabján és Sutus 2009: 20). Az adósságállomány és az összes tartós forrás egymáshoz mért viszonyát az adósságállomány aránya mutatóval vizsgáljuk. Aránya három értékből számolható ki: adósságállomány, hosszú lejáratú kötelezettségek és saját tőke. 2020-ban mindössze 1,19%-a volt a mutató értéke, azonban 2023-ra, már 37,50% volt ez az érték.

$$\text{Adósságállomány aránya} = \frac{\text{Adósságállomány}}{\text{Hosszú lejáratú kötelezettségek} + \text{Saját tőke}}$$

Az adósságállomány fedezettsége mutatóban a saját tőkét viszonyítjuk a hosszúlejáratú kötelezettségekhez. Ez a mutató exponenciálisan nőtt: 2020-ban a mutató mindössze 8,94% volt, míg 2023-ra már 592,99%(!). Mindez annak köszönhető, hogy a vállalkozás folyamatosan törlesztette a hosszú lejáratú hiteleit és nem vett fel újabbakat. Valamint ezzel párhuzamosan a vállalkozás évről évre növelte a saját tőke értékét.

$$\text{Adósságállomány fedezettsége} = \frac{\text{Saját tőke}}{\text{Hosszú lejáratú kötelezettség}}$$

Az adósságállomány arányát és fedezettségét a 7. ábrán láthatjuk.

7. ábra Adósságállomány aránya és fedezettsége (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolója alapján)

Források összetétele

A források a vállalat pénzügyi stabilitásának és növekedési képességének kulcsfontosságú elemei. A kötelezettségek és a saját tőke arányának és kezelésének alapos megértése lehetővé teszi a vállalatok számára, hogy megalapozott döntéseket hozzanak a jövőbeli fejlesztésekhez és pénzügyi stratégiákhoz. Az alábbi táblázat (16.) megmutatja a vállalkozás saját tőke arányát.

16. táblázat Források összetétele (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolója alapján)

Megnevezés	2020	2021	2022	2023
Saját tőke	3,52%	13,80%	30,10%	44,48%
Céltartalékok	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Kötelezettségek	40,44%	48,41%	42,49%	31,13%
Passzív időbeli elhatárolások	56,05%	37,79%	27,40%	24,40%
Források összesen	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

$$\text{Saját tőke aránya} = \frac{\text{Saját tőke}}{\text{Források összesen}}$$

A saját tőke mutatóból megtudhatjuk, hogy milyen eloszlásban rendelkezik a vállalkozás saját forrásokkal. Ez egy fontos pénzügyi mutató, amely a vállalat tőkehelyzetét és a pénzügyi stabilitását jelzi. A mutató megmutatja, hogy a vállalat eszközeinek hány százaléka van finanszírozva saját forrásból. Magasabb mutató a pénzügyi függetlenség jele, míg alacsonyabb mutató arra utalhat, hogy a vállalat nagyobb mértékben támaszkodik kölcsönzött forrásokra.

A vizsgált időszakban a saját tőkét figyelembe véve fokozatos emelkedés látható. Az első vizsgált évben mindössze 3,5%-ot képzett, majd a következő évben 13,80%-ra nőtt, 2022-ben 30,10%, míg 2023-ban már 44,48% értéken állt.

A társaság nem rendelkezett céltartalékokkal.

A kötelezettségek arányát a vállalkozás eladósodási fokának is nevezik. Bíró szerint az arányának állandósága vagy növekedése nem feltétlenül jelent rosszat. A kötelezettségek aránya megmutatja, hogy a vállalat milyen mértékben támaszkodik külső forrásokra a finanszírozás során. Magas arány esetén a vállalat több kölcsönt és hitelt használ, míg alacsony arány esetén a saját tőkéből finanszírozza működését. A társaságnál a mutató értéke a második vizsgált évre kis mértékben növekszik, majd a harmadik és negyedik évre csökken a mutató.

$$\text{Kötelezettségek aránya} = \frac{\text{Kötelezettségek}}{\text{Források összesen}}$$

A passzív időbeli elhatárolások mutatója a vállalat pénzügyi jelentéseinek egyik fontos eleme, amely a kötelezettségek közé sorolt, de még nem esedékes kifizetések kezelését segíti. A mutató a jövőbeni költségek és kiadások várhatóan esedékes, de még nem realizált értékét tükrözi, és segít a pénzügyi tervezésben és a cash flow kezelésében. A passzív időbeli elhatárolások aránya folyamatos csökkenést mutat a vizsgált időszakban. Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy a passzív elhatárolások mutató értéke minimális csökkenést mutat, a saját tőke növekedése miatt csökkent a százalékos aránya.

$$\text{Passzív időbeli elhatárolások aránya} = \frac{\text{Passzív időbeli elhatárolások}}{\text{Források összesen}}$$

A következő szakaszban a kötelezettségeket kívánom bemutatni.

$$\text{Kötelezettségek aránya} = \frac{\text{Kötelezettségek}}{\text{Források összesen}}$$

A kötelezettségek arányát a vállalkozás eladósodási fokának is nevezik. (Adorján és munkatársai, 2002) A kötelezettségek megoszlásánál nem lehet meghatározni optimális vagy kritikus értéket. Arányának állandósága vagy növekedése nem feltétlenül jelent rosszat. (Bíró és munkatársai, 2016). A 17. táblázatban a kötelezettségek aránya látható a vizsgált időszakra.

17. táblázat Kötelezettségek aránya (e Ft) (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolóí alapján)

Megnevezés	2020	2021	2022	2023
Kötelezettségek összesen	8 512	13 825	16 732	13 796
Források összesen	10 532	15 846	18 754	15 819

Kötelezettségek aránya:	80,82%	87,25%	89,22%	87,21%
-------------------------	--------	--------	--------	--------

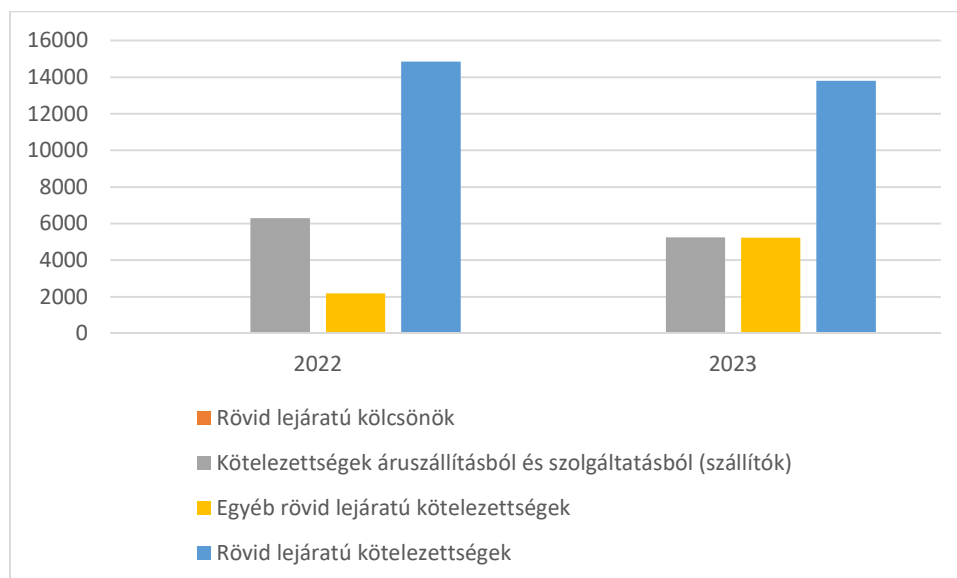
A 18. táblázatban jól látható, hogy az évek előrehaladtával megcserélődött a hosszú és rövid lejáratú kötelezettségek aránya. 2020-ban még 97,23% volt a hosszú lejáratú kötelezettségek aránya, ez azonban 24,09%-ra csökkent 2023-ra. Ez két dolognak köszönhető: az egyik a hosszú lejáratú kötelezettségek fokozatos csökkenése, a másik pedig a rövid lejáratú kölcsönök markáns növekedése az elmúlt négy üzleti év során. A kötelezettségek megoszlását a 18. táblázat mutatja be.

18. táblázat Kötelezettségek megoszlása (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolója alapján)

Megnevezés	2020	2021	2022	2023
Hátrasorolt kötelezettségek	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Hosszú lejáratú kötelezettségek	97,23%	59,78%	38,01%	24,09%
Rövid lejáratú kötelezettségek	2,77%	40,22%	61,99%	75,91%
Kötelezettségek összesen	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

A rövid lejáratú kötelezettségek eloszlása a 2022-2023-as évre vetítve a 8. ábrán látható. Az ábrán jól látszik, hogy az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek növekedtek szignifikánsan, míg a szállítók felé esedékes kötelezettségek értéke csökkenést mutat.

8. ábra Kötelezettségek megoszlása (2022-2023) (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolója alapján)

Fedezettség vizsgálat

A fedezettségi vizsgálat mutatóinak értékét 19. táblázat mutatja. Az „A” mutatóból, más néven tőkeellátottsági mutató, a vállalat hosszú távú pénzügyi stabilitásának és tőkeellátottságának

értékelésére szolgáló fontos mutató. Megmutatja, hogy a vállalat befektetett eszközeinek milyen arányát fedezi a saját tőkéje, és ezáltal a vállalat pénzügyi helyzetét és kockázati profilját is jelzi.

A „B” jellel ellátott mutatóban a saját tőke mellett a hosszú lejáratú kötelezettségeket is bevonjuk a fedezetek körébe. A C mutató esetünkben megegyezik az „A” mutatóval, mivel a vállalkozás nem tart számon hátrasorolt kötelezettségeket. A „D” mutató adja a legpontosabb képet a vállalat helyzetéről, mivel a „B” és „C” mutató elemeiből áll.

19. táblázat Fedezettségi vizsgálat mutatóinak értéke (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolóí alapján)

Megnevezés	2020	2021	2022	2023
Befektetett eszközök fedezete A	3,61%	21,02%	53,24%	74,33%
Befektetett eszközök fedezete B	44,00%	65,09%	81,80%	86,87%
Befektetett eszközök fedezete C	3,61%	21,02%	53,24%	74,33%
Befektetett eszközök fedezete D	44,00%	65,09%	81,80%	86,87%

Az ideális befektetett eszközök fedezete mutató iparáganként változhat, de a 50-100% közötti értékek általában kedvezőek. Magasabb arányok, például 100% fölött, azt jelenthetik, hogy a vállalat teljes mértékben saját tőkéből finanszírozza befektetett eszközeit, míg az alacsonyabb értékek (például 50% alatti) nagyobb kockázatot jelezhetnek. A vállalkozás mutatóinak értékét megvizsgálva megállapíthatjuk, hogy az eredmények kedvezőek. Szintén bizakodásra adhat okot, hogy megvizsgálva a 2020-2023-as évek értékeit, egyenletes növekedés tapasztalható.

Tőkeszerkezet elemzése

A 20. táblázat a tőkeellátottság mutató értékeit mutatja. A tőkeellátottság indexe az emelkedés ívét figyelembe véve kedvezőnek minősíthető. A vállalkozásnál exponenciális növekedés mutatkozik.

20. táblázat Tőkeellátottság (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolóí alapján)

Megnevezés	2020	2021	2022	2023
Tőkeellátottság	3,52%	13,80%	30,10%	44,48%

A mutató értékének javulását a saját tőke folyamatos emelkedése okozta. Míg az első vizsgált évben 740 e Ft volt, addigra a negyedik évben már 19 711 e Ft volt a saját tőke értéke.

A Maszlik-Tej Kft. likviditási helyzetének vizsgálata

A következő szakaszban a társaság pénzügyi helyzetét elemzem különféle mutatók használatával. A pénzügyi helyzet elemzése átfogó képet ad a vállalat pénzügyi teljesítményéről, segít azonosítani a problémákat és lehetőségeket, valamint támogatja a

megalapozott döntéshozatalt. A különböző pénzügyi mutatók és elemzési módszerek kombinálása lehetővé teszi a részletes értékelést.

Célja, hogy megértsük a vállalat vagyonának szerkezetét, értékét és jövőbeli potenciálját, valamint az eszközök és kötelezettségek közötti kapcsolatokat. A vagyoni elemzés kulcsfontosságú a vállalat pénzügyi stabilitásának, likviditásának és fenntarthatóságának értékelésében.

A likviditás az a képesség, amellyel egy vállalat képes fedezni rövid távú kötelezettségeit. A likviditás elemzése kulcsfontosságú a vállalat pénzügyi stabilitásának és működési egészségének megértéséhez. A megfelelő likviditási szint lehetővé teszi a vállalat számára, hogy zökkenőmentesen működjön, kifizetéseket teljesítsen, és reagáljon a piaci lehetőségekre.

A likviditási mutatóból megtudhatjuk, hogy a forgóeszközök értéke hányszorosa az éven belül esedékes kötelezettségeknek, azaz a rövid lejáratú kötelezettségeknek. Amennyiben ez az érték kisebb, mint 100%, nagy eséllyel állhat fenn a fizetéseképtelenség az elemzett vállalkozás esetében.

$$\text{Likviditási mutató} = \frac{\text{Forgóeszközök}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$$

A 100%-tól fölfelé induló elfogadható tartomány 120-130 százalékkal bezárul. Amint az alábbi táblázatban (21. táblázat) is leolvasható az értékek folyamatosan csökkennek. A vállalkozás a mutató alapján fizetőképese, azonban nem használja ki optimálisan a rendelkezésre álló erőforrásait.

A likviditási gyorsráta esetünkben megegyezik a likviditási mutatókkal, mivel a vállalkozás készleteinek értéke minden évben 0 Ft.

$$\text{Likviditási gyorsráta} = \frac{\text{Forgóeszközök} - \text{Készlet}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$$

A pénzeszköz likviditás mutató a vállalat pénzügyi helyzetének egyik kulcsfontosságú mutatója, amely azt méri, hogy a vállalat mennyire képes fedezni rövid távú kötelezettségeit a készpénz és a készpénzhelyettesítők révén. Ez a mutató kiemeli a vállalat azonnali pénzügyi helyzetét.

$$\text{Pénzeszköz - likviditás} = \frac{\text{Pénzeszközök}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$$

A pénzeszköz likviditási mutató nagyon magas értéke félrevezető lehet, ugyanis kedvező helyzettel ellentétben, sok esetben inkább arra utal, hogy a vállalkozásnak túl sok a szabad lekötetlen pénzeszköze. 2020-ban a mutató értéke 190% körül mozgott, ami 2023-ra 87,50%-ra csökkent. A mutató magas értéke a likviditást tekintve kedvező, de a cég gazdálkodása szempontjából inkább negatívumként értékelendő, mert arra utal, hogy a vállalkozásnak a folyamatos csökkenés ellenére még mindig túl sok a szabad pénzeszköze, ami hosszú távon nyereségkieséshez vezet.

A hitelfedezettségi mutató azt mutatja be, hogy a vállalkozás a rövidtávú kifizetéseit mekkora arányban fedezi az egy éven belül várhatóan befolyó pénzeszközök. A mutató a követeléseket a rövid lejáratú kötelezettségekhez méri.

$$\text{Hitelfedezeti mutató} = \frac{\text{Követelések}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$$

Az első három vizsgált évben 40-50% közötti értéken állnak a mutatók, 2023-ban azonban már 82,49%-ra emelkedett a mutató értéke, ami mindenképpen biztató.

A likviditási mérőszámai a 21. táblázatban láthatók.

21. táblázat Likviditási mutatók (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolója alapján)

Megnevezés	2020	2021	2022	2023
Likviditási mutató	236,02%	176,35%	164,96%	169,99%
Likviditási gyorsráta	236,02%	176,35%	164,96%	169,99%
Pénzeszköz likviditás	190,68%	135,83%	105,77%	87,50%
Hitelfedezeti mutató	45,34%	40,52%	59,20%	82,49%

3.4.2. A Maszlik-Tej Kft. eredménykimutatásának elemzése

Az eredménykimutatás elemzése elengedhetetlen a vállalat pénzügyi helyzetének és teljesítményének megértéséhez. A bevételek, költségek és nyereség alapos vizsgálata lehetővé teszi a vállalat számára, hogy jobban reagáljon a piaci környezet változásaira, optimalizálja működését, és megerősítse pénzügyi helyzetét. Az elemzések segítségével a menedzsment és a befektetők is képesek a pénzügyi teljesítmény hosszú távú értékelésére.

Jövedelmezőség elemzés

A jövedelmezőség elemzése a vállalatok pénzügyi teljesítményének értékelésére szolgáló fontos eszköz. Célja, hogy meghatározza, mennyire hatékonyan képes a vállalat profitot

termelni a bevételeiből és a költségeiből. A 22. táblázatot elemezve megállapíthatjuk, hogy a 2020-as év negatív számai után a vállalkozás jövedelmezősége stabilizálódott.

22. táblázat Árbevétel arányos jövedelmezőség mutatói (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolóí alapján)

Megnevezés	2020	2021	2022	2023
Árbevétel arányos jövedelmezőség I.	-139,30%	8,90%	9,43%	7,04%
Árbevétel arányos jövedelmezőség II.	-143,13%	8,90%	9,43%	6,95%
Árbevétel arányos jövedelmezőség III.	-143,34%	7,87%	7,66%	5,45%

Az Árbevétel arányos jövedelmezőség I. mutatója az üzemi tevékenység eredményéből indul ki, hozzá viszonyítjuk az értékesítés nettó árbevételének és a vállalkozás egyéb bevételeinek összegéhez. „Az üzemi (üzleti) tevékenység eredmény arról ad tájékoztatást, hogy a vállalkozás az adott időszakban (üzleti évben) termelési, szolgáltatási tevékenységeiből, vagyis a főtevékenységből mekkora összegű eredményt realizált. A mutató a főtevékenység jövedelmezőségét fejezi ki”. (Sabján és Sutus 2003: 164) A 2020-as év egyértelműen veszteséges volt, hiszen negatív eredmény jelentkezett ennél a mutatónál. 2021-2023. között már pozitív értékekről, azaz nyereségről beszélhetünk, melyek között kisebb kilengéseket láthatunk, a mutató értéke 7,04-9,43% között mozog.

$$\text{Árbevétel arányos jövedelmezőség I.} = \frac{\text{Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye}}{\text{Értékesítése nettó árbevétele} + \text{Egyéb bevétel}}$$

Közel azonos értékekről beszélhetünk, ha az Árbevétel arányos jövedelmezőség II. mutatóját vizsgáljuk. Ebben az esetben az adózott eredményhez viszonyítjuk az értékesítés nettó árbevételét, a vállalkozás egyéb bevételeinek összegét, valamint a Pénzügyi műveletek összegét.

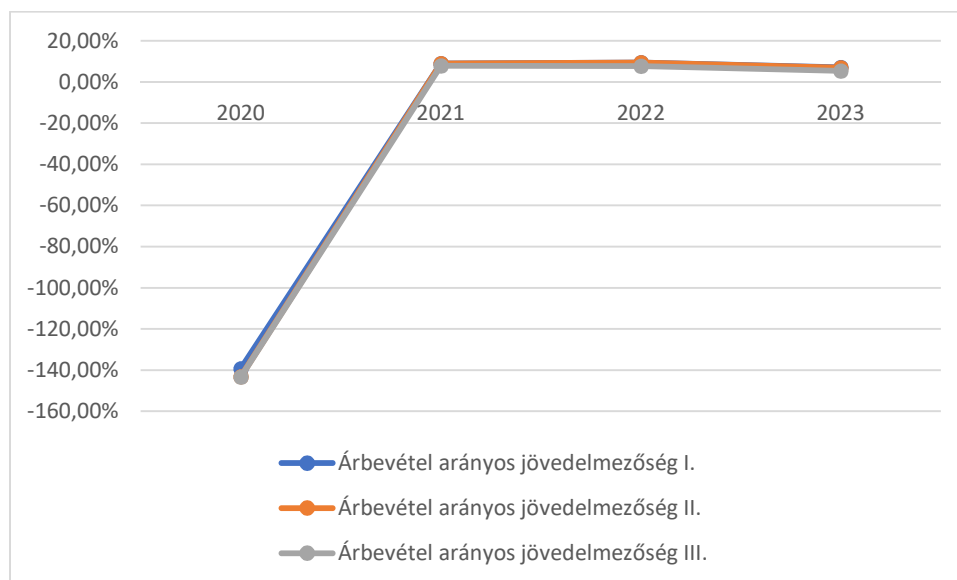
$$\text{Árbevétel arányos jövedelmezőség II.} = \frac{\text{Adózás előtti eredmény}}{\text{Értékesítése nettó árbevétele} + \text{Egyéb bevétel} + \text{Pénzügyi műveletek eredménye}}$$

A harmadik mutató sem mutat jelentős eltérést az előző kettőhöz képest. Ebben az esetben az Adózott eredményhez viszonyítjuk az Értékesítés nettó árbevételét, az egyéb bevételt és a Pénzügyi műveletek eredményét. A 2021-2023. közötti értékek kis változást mutattak, 5,45-7,87% között ingadoznak.

$$\text{Árbevétel arányos jövedelmezőség III.} = \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Értékesítése nettó árbevétele} + \text{Egyéb bevétel} + \text{Pénzügyi műveletek eredménye}}$$

A három mutató alakulását a 2020-2023-as időszak tekintetében a 9. ábrán szemléltetem.

9. ábra Árbevétel arányos mutatók szemléltetése (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolóí alapján)

Tőkearányos jövedelmezőség

A 23. táblázatban láthatók a vállalkozás tőkearányos eredményvizsgálati mutatói, mely három mutató közel azonos eredményt mutat. A mutatók értékei akkor a legkedvezőbbek, ha folyamatos növekedést mutatnak, ez esetünkben a vizsgált időszak tekintetében nem áll fenn. A 2020-as évről ezek alapján az értékek alapján is megállapítható, hogy veszteségesen zárult. A 23. táblázatban a tőkearányos jövedelmezőség mutatóinak alakulásánál látható, hogy 2020-ról 2021-re az összes mutatónál jelentős javulás mutatkozott, 2022-23-ra azonban fokozatos romlás következett be.

23. táblázat Tőkearányos jövedelmezőségi mutatók (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolóí alapján)

Megnevezés	2020	2021	2022	2023
Tőkearányos üzemi tevékenység eredmény	-370,27%	91,80%	82,17%	51,52%
Tőkearányos adózás előtti eredmény	-374,46%	91,80%	82,17%	50,76%
Tőkearányos adózott eredmény (ROE)	-375,00%	81,22%	66,75%	39,86%

A Tőkearányos üzemi tevékenység eredménye mutató arra ad választ, hogy egységnyi lekötött saját tőkével mekkora eredményt ért el a vállalkozás. Ennek a mutatónak az értékeléséhez érdemes más vállalkozások eredményeit is vizsgálni, mivel így kapunk komplexebb képet a saját tőke felhasználásának sikerességéről.

$$\text{Tőkearányos üzemi tevékenység eredmény} = \frac{\text{Üzemi tevékenység eredménye}}{\text{Saját tőke}}$$

A tőkearányos üzemi (üzleti) tevékenység eredmény mutatója esetében az üzleti tevékenység eredményét arányosítjuk a saját tőke összegéhez. A négy alatt végig növekedett a saját tőke értéke, azonban az üzemi tevékenység alacsonyabb növekedési mértéke miatt értéke miatt csökkent a mutató százaléka. 2022-re 9,63%-kal csökkent a mutató, majd a következő évre, a több mint másfélszeresére növekedett saját tőkéhez képest az üzemi tevékenység eredménye csupán 4,27%-ot emelkedett.

A tőkearányos adózás előtti eredmény a saját tőke és az adózás előtti eredmény viszonyát mutatja meg, azaz, hogy ezen eredménykategória hány százalékát teszi ki a saját tőkének. Ennek a mutatónak az értéke közel azonos a Tőkearányos üzemi tevékenység eredménye mutatóéval, mivel az üzemi tevékenység eredménye és az adózás előtti eredmény a vizsgált időszakban közel azonos értéket mutatott.

$$\text{Tőkearányos adózás előtti eredmény} = \frac{\text{Adózás előtti eredmény}}{\text{Saját tőke}}$$

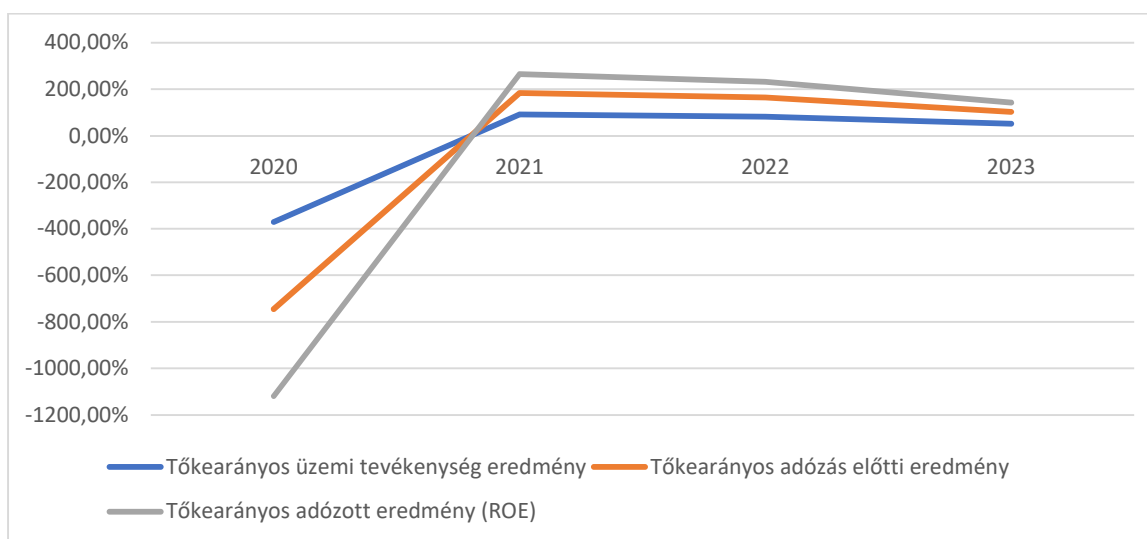
A Tőkearányos adózott eredmény, más néven a saját tőkére jutott eredmény az egyik leggyakrabban alkalmazott mutató a vállalkozások értékelésében.

$$\text{Tőkearányos adózott eredmény (ROE)} = \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Saját tőke}}$$

A mutató értéke a 2020-as éve után emelkedett, azonban 2022-2023-ban csökkenést mutatott. Ennek oka a saját tőke értékének emelkedésében keresendő. A saját tőke 2021-hez viszonyítva 2023-ra az ötszörösére emelkedett. Ebből következik, hogy hiába mutatott emelkedést az adózott eredmény értéke, nem volt arányos a növekedése a saját tőkéével.

A 10. ábrán jól látszik a három tőkearányos mutató alakulása a 2020-2023-as időszakra vonatkoztatva.

10. ábra Tőkearányos mutatók (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolói alapján)

Eszközarányos jövedelmezőség

A következő szakasz az eszközarányos jövedelmezőségi mutatókat veszi sorra. Nevéből adódóan egy eredménykategóriát csoportosítunk egy vagy több eszközcsoporthoz.

Az eszközarányos jövedelmezőségi mutató I és III. azonos értéket mutat, mivel a vállalkozás nem jelentet meg készleteket a beszámolójában. Az Eszközarányos jövedelmezőségi mutató II. számítása nem lehetséges, mivel a készletek 0-ás értéke miatt nem kaphatunk eredményt.

A 24. táblázatban jól láthatók a fent vázolt összefüggések.

24. táblázat Eszközarányos jövedelmezőségi mutatók (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolói alapján)

Megnevezés	2020	2021	2022	2023
Eszközarányos jövedelmezőségi mutató I.	-13,37%	19,29%	43,74%	38,30%
Eszközarányos jövedelmezőségi mutató II.	-	-	-	-
Eszközarányos jövedelmezőségi mutató III.	-13,37%	19,29%	43,74%	38,30%
Eszközarányos jövedelmezőségi mutató IV.	-13,52%	19,29%	43,74%	37,73%

Az első mutatónál az üzemi (üzleti) tevékenység eredményét vetjük össze az immateriális javak és a tárgyi eszközök összegével. 2020-ban -13,37% nagyságú volt a mutató, ami a következő két vizsgált évben jelentősen megugrott. A számított negatív érték egyértelműen a negatív adózás előtti eredménynek tulajdonítható. A vizsgált évek harmadik évében 14,11%-al emelkedett a mutató értéke az előző évhez képest, köszönhetően a nagymértékben megemelkedett üzemi tevékenységnek. 2023-ra azonban 4,51%-kal csökkent a százaléérték, hiszen a tárgyi eszközök értéke jelentősen bővült. Mivel a készleteket nem jeleníti meg a

beszámolóban a vállalkozás, ezért az Eszközarányos mutató III. értékei megegyeznek az I-es mutató értékeivel.

$$\text{Eszközarányos jövedelmezőségi mutató I.} = \frac{\text{Üzemi tevékenység eredménye}}{\text{Immateriális javak} + \text{Tárgyi eszközök}}$$

$$\text{Eszközarányos jövedelmezőségi mutató II.} = \frac{\text{Üzemi tevékenység eredménye}}{\text{Készletek}}$$

$$\text{Eszközarányos jövedelmezőségi mutató III.} = \frac{\text{Üzemi tevékenység eredménye}}{\text{Immateriális javak} + \text{tárgyi eszközök} + \text{Készletek}}$$

$$\text{Eszközarányos jövedelmezőségi mutató IV.} = \frac{\text{Adózás előtti eredmény}}{\text{Befektetett eszközök} + \text{Készletek}}$$

Az Eszközarányos jövedelmezőségi mutató IV. az egyik leggyakrabban alkalmazott mutató a vállalatok vizsgálata tekintetében. A mutató adózás előtti eredményhez viszonyítja a befektetett eszközöket (esetünkben a készletek nem jelennek meg). Alakulásának dinamikája megegyezik a többi mutatókkal.

Az Eszközarányos jövedelmezőségi mutató (ROA) az adózás előtti eredmény értékét viszonyítja az eszközök összesen értékéhez. A 2020-ban számított negatív érték egyértelműen a negatív adózás előtti eredménynek tulajdonítható. A folyamatos csökkenés annak köszönhető, hogy míg a vállalkozás eszközállománya jelentős mértékben nőtt, addig az adózás előtti eredmény nem növekedett hasonló ütemben az előző évekhez képest.

$$\text{ROA} = \frac{\text{Adózás előtti eredmény}}{\text{Eszközök összesen}}$$

Befektetett eszkozmegeterulési mutató (Return of Investment, ROI) mutató az adózott eredmény összegét viszonyítja az összes eszköz értékéhez. Ez azt jelenti, hogy a ROA mutatóhoz képest a ROI már tartalmazza a vállalkozás kötelezettségeit is.

$$\text{ROI} = \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Eszközök összesen}}$$

Alakulásából megállapítható, hogy a vállalkozás egyébként jelentősen megnövekedett eszközei nem biztosítottak elegendő jövedelmet, hiszen értékei alacsonynak mondhatók.

A ROA és a ROI mutatók értékeit a 25. táblázat mutatja be.

25. táblázat ROA és ROI mutatók (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolója alapján)

Megnevezés	2020	2021	2022	2023
ROA	-375,00%	81,22%	66,75%	39,86%
ROI	-13,18%	11,21%	20,10%	17,73%

Élőmunka arányos jövedelmezőség

Az Élőmunka arányos jövedelmezőség mutatók azok a gazdasági mérőszámok, amelyek segítségével a gazdaságok teljesítményét mérhetjük abból a szempontból, hogy mennyire hatékonyan használják fel a munkavállalók munkáját a nyereségtermelés során. Ezek a mutatók gyakran használatosak a termelési és gazdasági elemzésekben, mivel segítenek megérteni a munkaerő hatékonyságát és annak kapcsolatát a vállalkozás jövedelmezőségével.

Az élőmunka arányos jövedelmezőség mutatók segítenek a munkaerő hatékonyságának és költséghatékonyságának jobb megértésében, és alapot adnak a munkaerő optimalizálására irányuló döntésekhez.

A Maszlik-Tej Kft. mutatóinak értékeit a 26. táblázat tartalmazza.

26. táblázat Élőmunka arányos jövedelmezőség (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolója alapján)

Megnevezés	2020	2021	2022	2023
Egy főre jutó üzemi eredmény (e Ft/fő)	-2 740	904,50	1 217,50	1 450,86
Egy főre jutó adózás előtti eredmény (e Ft/fő)	-2 771	904,50	1 217,50	1 429,29
Béarányos jövedelmezőség	-	-	56,02%	41,57%
Élőmunka ráfordítás – arányos jövedelmezőség I.	-240,35%	57,13%	56,01%	40,79%

Az egy főre jutó üzemi eredmény a vizsgált első évben -2 740 e Ft volt, ami a következő években kedvező irányba indult meg, hiszen folyamatos emelkedés történt. A második évhez képest a harmadik évben 34,6 %-os emelkedés mutatkozott, míg a harmadik évhez képest a negyedik év értéke 19,17%-al emelkedett. A vállalkozásban létszámnövekedés volt, és emellett az üzemi eredmény értékei is folyamatos növekedést mutattak. Ennek köszönhetően fordult pozitívvá a mutató és emelkedett az értéke minden vizsgált évben.

$$\text{Egy főre jutó üzemi eredmény} = \frac{\text{Üzemi tevékenység eredménye}}{\text{Létszám}}$$

Az egy főre jutó adózás előtti eredmény hasonlóan alakult, mint az egy főre jutó üzemi eredmény mutatók értéke. Ez annak köszönhető, hogy nem volt jelentős különbség az üzemi eredmény és az adózás előtti eredmény értékei között.

$$\text{Egy főre jutó adózás előtti eredmény} = \frac{\text{Adózás előtti eredmény}}{\text{Létszám}}$$

A Bérarányos jövedelmezőség I. értéket csupán az utolsó két üzleti évre tudjuk vizsgálni, mivel 2020-2021-ben nem áll rendelkezésre adat a személyi jellegű költségek eloszlásáról. 2022-ben a mutató értéke 56,02% volt, míg 2023-ban mindössze 41,57% volt. Az értékek annak ellenére csökkentek, hogy csökkent az átlagos statisztikai létszám. A vállalkozásnak így is nagyobb bérköltséget kellett fizetnie a munkavállalóinak.

$$\text{Bérarányos jövedelmezőség I.} = \frac{\text{Üzemi tevékenység eredménye}}{\text{Bérköltség}}$$

Az élőmunka ráfordítás arányos jövedelmezőség I. mutatók értékei 2022-2023-ban minimális eltérést mutattak a bérarányos jövedelmezőség értékeihez képest, mivel a vállalkozás a személyi jellegű egyéb kifizetések sorra kis értékben rögzített költségeket.

$$\text{Élőmunka ráfordítás – arányos jövedelmezőség I.} = \frac{\text{Üzemi tevékenység eredménye}}{\text{Személyi jellegű ráfordítás}}$$

4. Következtetések és javaslatok

A Maszlik-Tej Kft. gazdasági mutatóinak elemzésével átfogó képet kaptunk a vállalat pénzügyi helyzetéről, versenyképességéről és jövedelmezőségi kilátásairól. Az alábbiakban a legfontosabb megállapításokat és következtetéseket foglalom össze.

A cég piaci pozíciója stabilnak tűnik, a vállalat rendelkezik a megfelelő termékpalettával és jól pozicionált a hazai tejipari piacon. A versenytársakhoz képest a Maszlik-Tej Kft. erős márkával rendelkezik, de az iparági trendek és a piaci verseny élesedése új kihívásokat jelenthetnek. A cég termelési költségei és a termékek árazása azonban érzékeny a piaci változásokra, ezért fontos, hogy a vállalat folyamatosan innováljon és alkalmazkodjon a fogyasztói igényekhez.

A Maszlik-Tej Kft. jövedelmezőségi mutatói általában pozitív tendenciát mutatnak, ami arra utal, hogy a vállalat alapvetően képes nyereséges működést fenntartani. Azonban a nettó nyereség valamivel ingadozóbb képet mutat, amit a pénzügyi költségek és adózás utáni eredmény befolyásolhatnak. Ennek ellenére az általános jövedelmezőség pozitív, ami azt jelzi, hogy a cég hosszú távon képes értékesíteni termékeit nyereségesen.

A Maszlik-Tej Kft. munkaerő-termelékenysége az iparági átlagnál jobb eredményeket mutat, ami arra utal, hogy a vállalat hatékonyan használja fel munkavállalóit. Az Élőmunka arányos jövedelmezőség mutatók kedvező értékeket mutatnak, ami azt jelzi, hogy a cég képes a munkaerőt a termelési folyamatok optimalizálására, valamint a jövedelmezőség növelésére. Azonban az is látszik, hogy a munkaerő költségei az utóbbi években fokozatosan emelkedtek, ami a jövőben hatással lehet a költségstruktúrára.

Forrásai alapján elmondható, hogy a vállalkozásnak jó fizetőképessége van, elsősorban saját tőkéből gazdálkodik, nincs nagy mennyiségű hitele. Hosszú távon pénzügyi helyzete megfelelő szinten van, hiszen a hosszú lejáratú kötelezettségeit folyamatosan csökkentette a vizsgált évek időszakában.

A Maszlik-Tej Kft. tőkeszerkezetének elemzése alapján a vállalat finanszírozásának jelentős része saját tőkéből származik, ami pozitívan befolyásolja a cég pénzügyi stabilitását. Az adósságállomány nem mutat vészes növekedést. A cég adósságterhe elfogadható mértékű, ugyanakkor a jövőbeli növekedéshez szükséges befektetésekhöz újabb finanszírozási forrásokra lehet szükség.

A vállalat likviditási mutatói azt mutatják, hogy a Maszlik-Tej Kft. képes rövidtávon fedezni kötelezettségeit. A likviditási ráta és a gyorsráta elfogadható értékeket mutatnak, ami azt jelzi, hogy a cég nem rendelkezik komoly likviditási problémákkal. Azonban a szabad készpénzáramlás enyhén csökkent az előző évekhez képest, ami figyelmeztető jel lehet arra, hogy a vállalat rövid távú pénzügyi rugalmassága csökkent.

A vállalat működését több kockázati tényező is befolyásolja, mint például a nyersanyagköltségek, a munkabér-emelkedések, valamint a gazdasági helyzet romlása. A tejipari ágazat különösen érzékeny az alapanyagárak ingadozásaira, és a cég versenyképessége hosszú távon is ezen tényezők függvényében változhat. A pénzügyi költségek is növekvő tendenciát mutatnak, amit a vállalatnak figyelembe kell vennie a jövőbeli stratégiák kialakításánál.

A Maszlik-Tej Kft. alapvetően stabil pénzügyi helyzetben van, de a piaci verseny és a külső gazdasági tényezők folyamatos figyelemmel kísérése elengedhetetlen. A vállalatnak alkalmazkodnia kell a változó piaci környezethez, miközben erősíti jövedelmezőségét és hosszú távú versenyképességét.

Ezért a következő javaslataim vannak a Maszlik-Tej Kft. számára:

Költségcsökkentés és hatékonyság növelése: A működési költségek kontrollálása érdekében érdemes lenne tovább optimalizálni a gyártási folyamatokat és a logisztikát.

Diverzifikáció és innováció: A piaci verseny erősödése miatt célszerű lenne új termékek fejlesztése, illetve a meglévő portfólió frissítése a fogyasztói igényekhez való alkalmazkodás érdekében.

Fenntartható pénzügyi stratégiák kialakítása: A cég hosszú távú növekedéséhez szükség van a tőkeszerkezet átgondolt fejlesztésére, illetve egy átfogó kockázatkezelési stratégia kidolgozására.

Munkaerő-irányítás: A munkaerő költségeinek emelkedése ellenére érdemes lenne a munkavállalói motivációt és produktivitást fokozni, például a képzések és a teljesítmény alapú ösztönzők segítségével.

5. Összefoglalás

A szakdolgozatom célja egy vállalat gazdasági helyzetének átfogó elemzése, amely a cég pénzügyi teljesítményére, versenyképességére, valamint hosszú távú növekedési potenciáljára összpontosít. Az elemzés során figyelembe vettem a cég főbb pénzügyi mutatóit, mint például a jövedelmezőséget, a likviditást, a tőkeszerkezetet és a munkavállalók hatékonyságát. Az adatgyűjtés a vállalat éves beszámolóira, pénzügyi jelentéseire és piaci elemzésekre alapozva történt, továbbá a különböző mutatók összehasonlításával igyekeztem képet adni a cég piacon betöltött szerepéről.

Dolgozatom első szakaszában a tejipar helyzetét elemeztem, majd a kapcsolódó szakirodalmakat elemeztem, egyúttal kifejtve, hogy milyen szempontok alapján elemzem a vállalkozást.

A szakdolgozatom fő témája a következő fejezetben kezdődött, melyben az összevont (konszolidált) éves beszámoló alapján vezetem végig a vállalkozás elemzését. A vállalat pénzügyi mutatóinak elemzésében különös figyelmet fordítottam a jövedelmezőségi mutatókra, mivel ezek alapvetően meghatározzák a vállalat piaci versenyképességét és fenntartható fejlődését. A likviditási helyzet vizsgálata révén rávilágítottam a cég rövid távú pénzügyi stabilitására, míg a tőkeszerkezet elemzésével a finanszírozás hosszú távú fenntarthatóságát és a tőkeáttétel hatásait igyekeztem feltérképezni.

További fontos terület volt a munkaerő hatékonyságának vizsgálata, amely alapján a vállalat munkaképessége és produktivitása is világosan körvonalazódott. Az Élőmunka arányos jövedelmezőség mutatók segítségével azt elemeztem, hogy a cég hogyan képes kihasználni a rendelkezésre álló munkaerőt a profit maximalizálásában.

A dolgozat végén javaslatokat tettem a vállalat stratégiájának javítására, különös tekintettel a költséghatékonyság növelésére, a munkaerő optimalizálására, és a hosszú távú pénzügyi stabilitás biztosítására.

Az elemzés eredményei hozzájárulnak a vállalat vezetésének döntéshozatali folyamataihoz, és segítenek abban, hogy a cég sikeresen navigáljon a gazdasági kihívások közepette, miközben fenntartja versenyképességét és jövedelmezőségét a jövőben.

Irodalomjegyzék

1. 2000. évi C. törvény a számvitelről
2. Adorján Cs., Bába Á., Mikáczó É., Lukács L., Róth J. (2002): Üzemgazdasági számvitel. Budapest, Saldo Kiadó.
3. Agrárszektor.hu (2023): Nesze neked magyar tejipar: jövőre sem lélegezhet fel az ágazat. Letöltés dátuma: 2024.10.14. forrás: <https://www.agrarszektor.hu/elelmiszer/20231129/nesze-neked-magyar-tejipar-jovore-sem-lelegezhet-fel-az-agazat-46312#>
4. Alföld tej Kft. weblap. Letöltés dátuma: 2024.10.14. forrás: <https://atej.hu/>
5. Béhm I. (1998): Vállalkozások megítélése. Budapest, Perfekt Kiadó. p. 20.
6. Bíró T., Kresalek P., Pucsek J., Sztanó I. (2016). Vállalkozások tevékenységének komplex elemzése. Budapest: Perfekt Gazdasági Tanácsadó Oktató és Kiadó Zrt. p.13.
7. Dióspatonyi I. (2010): Az élelmiszeripar fejlődése a kiegyezéstől a 20. század elejéig, In. 7. fejezet. Letöltés dátuma: 2024.10.14. forrás: <http://chemonet.hu/hun/food/iptort/iptort1.html>
8. Kiss G., Vrana A. (2023): A meghatározó élelmiszeripari szakágazatok értékesítésének nettó árbevétele,. Agrárgazdasági statisztikai zsebkönyv, 2022, Budapest, Agrárközgazdasági Intézet p. 49. Letöltés dátuma: 2024. 10. 14. forrás: <https://www.aki.gov.hu/termek/agrargazdasagi-statisztikai-zsebkonyv-2022/>
9. Kormány.hu (2024): Európa élvonalába jutott a magyar tejtermelés. Letöltés dátuma: 2024.10.14. forrás: <https://kormany.hu/hirek/europa-elvonalaba-jutott-a-magyar-tejtermeles>
10. Kap.hu (2024): Magyarország Közös Agrárpolitika Stratégiai Terve 2023-2027 Letöltés dátuma: 2024.10.25. forrás: <https://kap.gov.hu/sites/default/files/pdf/1.pdf>
11. KSH.hu (2021): Fogyasztói árak alakulása 2020-ban. Letöltés dátuma: 2024.10.14. forrás: https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/fogyar/fogyar2020/index.html#acovid19jr_vnytbtermksszolgtatsrnakalakulsrajelentshatstgyakorolt
12. Maszlik-Tej Kft. honlapja. (2024). Letöltés dátuma: 2024.10.14. forrás: <https://www.maszliktej.hu/>
13. Maszlik-Tej Kft. cégkivonata
14. Maszlik-Tej Kft. Beszámoló Kiegészítő melléklete
15. Sabján J., Sutus I. (2009). A mezőgazdasági vállalkozásának elemzése. Budapest: Szaktudás Kiadó Ház. p.20.
16. Sabján J., Sutus I. (2003): Vezetői számvitel az agrártermelésben. Budapest, Szaktudás Kiadó Ház. p. 167.
17. Szigethy-Ambrus N. (2023): Magyar tejipar – honnan hová jutott az ágazat az elmúlt több mint 150 évben, Oeconomus Gazdaságkutató Alapítvány. Letöltés dátuma: 2024.10.14. forrás: Magyar tejipar - honnan hová jutott az ágazat az elmúlt több mint 150 évben - Oeconomus
18. Takács A. (2015): Vállalatértékelés magyar számviteli környezetben. Budapest: Perfekt Kiadó
19. Virág M., Fiáth A., Kristóf T., Varsányi J. (2013): Pénzügyi elemzés, csődelőrejelzés, válságkezelés. Budapest: Kossuth Kiadó.

Mellékletek

1.sz. melléklet: Ábrák jegyzéke

1. ábra A hazai tejtermelés alakulása 2023 között millió literben állateredet szerint (forrás:Saját szerkesztés KSH (2023) adatok alapján).....	5
2. ábra Szarvasmarha-állomány vármegyénként 2023-ban (ezer db) (Forrás: Saját szerkesztés KSH (2023) adatok alapján).....	6
3. ábra Tejtermelő vállalatok számának alakulása (Forrás: Saját szerkesztés Statista.com (2012-2022) adatok alapján).....	6
4. ábra Tej felvásárlása és tejtermékek gyártása 2023-ban (tonna) (Forrás: Saját szerkesztés KSH (2023) adatok alapján).....	7
5. ábra A hazai tehéntej átlagos felvásárlási ára (2010-2023.) (Forrás: Saját szerkesztés KSH (2010-2023) adatok alapján)	9
6. ábra Nettó forgótőke alakulása (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolóí alapján).....	26
7. ábra Adósságállomány aránya és fedezettsége (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolóí alapján).....	28
8. ábra Kötelezettségek megoszlása (2022-2023) (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolóí alapján).....	30
9. ábra Árbevétel arányos mutatók szemléltetése (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolóí alapján).....	35
10. ábra Tőkearányos mutatók (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolóí alapján)	37

2.sz. melléklet : Táblázatok jegyzéke

1. táblázat A nyers tej termelői átlagára 2023. augusztus és 2024. augusztusára vetítve (Forrás: saját szerkesztés AKI PÁIR (2023-2024) adatok alapján).....	8
2. táblázat Eszközök mutatói (Forrás: saját szerkesztés)	16
3. táblázat Források mutatói (Forrás: saját szerkesztés).....	17
4. táblázat Fedezettség vizsgálati mutatók (Forrás: saját szerkesztés).....	18
5. táblázat Likviditási mutatók (Forrás: saját szerkesztés).....	18
6. táblázat Adósságállomány aránya mutatók (Forrás: saját szerkesztés).....	19
7. táblázat Árbevételarányos jövedelmezőségi mutatók (Forrás: saját szerkesztés).....	20
8. táblázatTőkearányos jövedelmezőség mutatói (Forrás: saját szerkesztés).....	20
9. táblázat Eszközarányos jövedelmezőség mutatói (Forrás: saját szerkesztés)	21
10. táblázat Élő munka arányos jövedelmezőség mutatói (Forrás: saját szerkesztés)	22
11. táblázat A Maszlik-Tej Kft. eszközeinek összetétele (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolói alapján)	23
12. táblázat Befektett eszközök megoszlása (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolói alapján).....	25
13. táblázat Tárgyi eszközök megoszlása 2022. és 2023. évben (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolói alapján).....	25
14. táblázat Forgóeszközök megoszlása (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolói alapján).....	25
15. táblázat Nettó forgótőke (e Ft) (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolói alapján).....	27
16. táblázat Források összetétele (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolói alapján).....	28
17. táblázat Kötelezettségek aránya (e Ft) (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolói alapján).....	29
18. táblázat Kötelezettségek megoszlása (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolói alapján).....	30
19. táblázat Fedezettségi vizsgálat mutatóinak értéke (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolói alapján)	31
20. táblázat Tőkeellátottság (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolói alapján)	31

21. táblázat Likviditási mutatók (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolóí alapján)	33
22. táblázat Árbevétel arányos jövedelmezőség mutatói (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolóí alapján)	34
23. táblázat Tőkearányos jövedelmezőségi mutatók (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolóí alapján)	35
24. táblázat Eszközárányos jövedelmezőségi mutatók (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolóí alapján)	37
25. táblázat ROA és ROI mutatók (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolóí alapján)	38
26. táblázat Élőmunka arányos jövedelmezőség (Forrás: saját szerkesztés a Maszlik-Tej Kft. beszámolóí alapján)	39

3.sz. melléklet: Maszlik-Tej Kft. összevont (konszolidált) mérlegének eszköz és forrás oldala (2020-2023) (Adatok e Ft-ban)

Sor-szám	A tétel megnevezése	2020	2021	2022	2023
1	Eszközök (aktívák)				
2	A. Befektetett eszközök	20493	18752	22267	26518
3	I. IMMATERIÁLIS JAVAK	0	0	0	0
4	II. TÁRGYI ESZKÖZÖK	20493	18752	22267	26518
5	III. BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK	0	0		
6	B. Forgóeszközök	557	9805	17110	17801
7	I. KÉSZLETEK	0	0		
8	II. KÖVETELÉSEK	107	2253	6140	8638
9	III. ÉRTÉKPAPÍROK	0	0		
10	IV. PÉNZESZKÖZÖK	450	7552	10970	9163
11	C. Aktív időbeli elhatárolások	0	0		
12	Eszközök összesen	21050	28557	39377	44319
13	Források (passzívák)				
14	D. Saját tőke	740	3941	11854	19711
15	I. JEGYZETT TŐKE	3000	3000	3000	3000
16	II. JEGYZETT, DE MÉG BE NEM FIZETETT TŐKE (-)	0	0	0	0
17	III. TŐKETARTALÉK	0	0	0	0
18	IV. EREDMÉNYTARTALÉK	515	-2260	941	8854
19	V. LEKÖTÖTT TARTALÉK	0	0	0	0
20	VI. ÉRTÉKELÉSI TARTALÉK	0	0	0	0
21	VII. ADÓZOTT EREDMÉNY	-2775	3201	7913	7857
22	E. Céltartalékok	0	0	0	0
23	F. Kötelezettségek	8512	13825	16732	13796
24	I. HÁTRASOROLT KÖTELEZETTSÉGEK	0	0	0	0
25	II. HOSSZÚ LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	8276	8265	6360	3324
26	III. RÖVID LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	236	5560	10372	10472
27	G. Passzív időbeli elhatárolások	11798	10791	10791	10812
28	Források összesen	21050	28557	39377	44319

4. számú melléklet: Maszlik-Tej Kft. összevont (konszolidált) eredménykimutatása (2020-2023) (Adatok e Ft-ban)

Sor-szám	A tétel megnevezése	2020	2021	2022	2023
1	I. Értékesítés nettó árbevétele	1196	39651	103314	142262
2	II. Aktivált saját teljesítmények értéke	0	0	0	0
3	III. Egyéb bevételek	771	1007	2	1934
4	IV. Anyagjellegű ráfordítások	990	28040	74000	105248
5	V. Személyi jellegű ráfordítások	1140	6333	17391	24897
6	VI. Értécsökkenési leírás	2464	1974	1836	2421
7	VII. Egyéb ráfordítások	113	693	349	1474
8	A. ÜZEMI (ÜZLETI) TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE (I±II+III-IV-V-VI-VII)	-2740	3618	9740	10156
9	VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	0	0		4
10	IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	31	0		155
11	B. PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE (VIII-IX)	-31	0	0	-151
12	E. ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY (±C±D)	-2771	3618	9740	10005
13	XII. Adófizetési kötelezettség	4	417	1827	2148
14	F. ADÓZOTT EREDMÉNY (±E-XII)	-2775	3201	7913	7857

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve:	Berényi Erika Ildikó
A Hallgató Neptun kódja:	WDK5MR
A dolgozat címe:	MASZLIK-TEJ Kft. működési sajátosságainak elemzése gazdasági szempontok alapján
A megjelenés éve:	2024
A konzulens intézetének neve:	Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Szent István Campus Vidékfejlesztési és Gazdálkodási Intézet
A konzulens tanszékének a neve:	Befektetési, Pénzügyi és Számviteli Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottnak tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

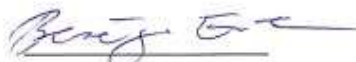
Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumába. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után

nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumában.

Kelt: 2024. év november hó 12. nap

Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

Berényi Erika Ildikó (hallgató Neptun azonosítója: WDK5MR) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védésre javaslom / **nem javaslom**².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem³

Kelt: Gödöllő, 2024.11.12.

belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendő.

³ A megfelelő aláhúzendő.

Dolgozat címe: MASZLIK-TEJ Kft. működési sajátosságainak elemzése gazdasági szempontok alapján

A dolgozatot készítő hallgató neve: Berényi Erika Ildikó

Szak, képzési szint és munkarend megnevezése: Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Szent István Campus, Vidékfejlesztési és Gazdálkodási Intézet, Pénzügy és Számviteli
alapképzési szak, levelező tagozat

Intézet/tanszék (ahol a dolgozat készült) megnevezése: Befektetési, Pénzügyi és Számviteli
Tanszék

Belső témavezető: Dr. Bringye Bernadett, PhD, Egyetemi docens. Magyar Agrár- és
Élettudományi Egyetem, Szent István Campus, Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság
Intézet, Befektetési, Pénzügyi és Számviteli Tanszék

Külső témavezető: (név, beosztás, munkahely megnevezése)

A szakdolgozatom célja egy vállalat gazdasági helyzetének átfogó elemzése, amely a cég pénzügyi teljesítményére, versenyképességére, valamint hosszú távú növekedési potenciáljára összpontosít. Az elemzés során figyelembe vettem a cég főbb pénzügyi mutatóit, mint például a jövedelmezőséget, a likviditást, a tőkeszerkezetet és a munkavállalók hatékonyságát. Az adatgyűjtés a vállalat éves beszámolóira, pénzügyi jelentéseire és piaci elemzésekre alapozva történt, továbbá a különböző mutatók összehasonlításával igyekeztem képet adni a cég piacon betöltött szerepéről.

Dolgozatom első szakaszában a tejipar helyzetét elemeztem, majd a kapcsolódó szakirodalmakat elemeztem, egyúttal kifejtve, hogy milyen szempontok alapján elemzem a vállalkozást.

A szakdolgozatom fő témája a következő fejezetben kezdődött, melyben az összevont (konszolidált) éves beszámoló alapján vezettem végig a vállalkozás elemzését. A vállalat pénzügyi mutatóinak elemzésében különös figyelmet fordítottam a jövedelmezőségi mutatókra, mivel ezek alapvetően meghatározzák a vállalat piaci versenyképességét és fenntartható fejlődését. A likviditási helyzet vizsgálata révén rávilágítottam a cég rövid távú pénzügyi stabilitására, míg a tőkeszerkezet elemzésével a finanszírozás hosszú távú fenntarthatóságát és a tőkeáttétel hatásait igyekeztem feltérképezni.

További fontos terület volt a munkaerő hatékonyságának vizsgálata, amely alapján a vállalat munkaképessége és produktivitása is világosan körvonalazódott. Az Élőmunka arányos jövedelmezőség mutatók segítségével azt elemeztem, hogy a cég hogyan képes kihasználni a rendelkezésre álló munkaerőt a profit maximalizálásában.

A dolgozat végén javaslatokat tettem a vállalat stratégiájának javítására, különös tekintettel a költséghatékonyság növelésére, a munkaerő optimalizálására, és a hosszú távú pénzügyi stabilitás biztosítására.

Az elemzés eredményei hozzájárulnak a vállalat vezetésének döntéshozatali folyamataihoz, és segítenek abban, hogy a cég sikeresen navigáljon a gazdasági kihívások közepette, miközben fenntartja versenyképességét és jövedelmezőségét a jövőben.